

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

KATEDRA OBČANSKÉHO PRÁVA

studijní program: Právo a právní věda

obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYMÁHÁNÍ PRÁV  
Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

KLÁRA ČEJKOVÁ

vedoucí diplomové práce: JUDr. Jan Hák, Ph.D.,

katedra občanského práva

PLZEŇ

2013

# Obsah

Úvod.....	3
1. Výklad stěžejních pojmů .....	5
1.1. Duševní vlastnictví a nehmotné statky.....	5
1.1.1. Ekonomická rovina významu práv duševního vlastnictví .....	8
1.1.2. Oceňování nehmotného majetku .....	10
1.2. Autorská práva a práva související .....	11
1.3. Práva průmyslového vlastnictví .....	11
1.3.1. Vlastnosti práv průmyslového vlastnictví.....	13
1.3.1.1. Teritoriální omezenost.....	13
1.3.1.2. Časová omezenost .....	15
1.3.1.3. Ubiquita a výlučnost.....	16
2. Zakotvení práv z průmyslového vlastnictví v právním řádu ČR.....	17
2.1. Práva k výsledkům technické tvůrčí činnosti.....	17
2.1.1. Vynálezy .....	18
2.1.2. Biotechnologické vynálezy.....	20
2.1.3. Užité vzory.....	20
2.1.4. Průmyslové vzory .....	21
2.1.5. Topografie polovodičových výrobků.....	23
2.1.6. Zlepšovací návrhy.....	23
2.1.7. Šlechtitelské právo .....	24
2.2. Práva na ochranná označení .....	25
2.2.1. Ochranné známky .....	25
2.2.2. Označení původu a zeměpisná označení .....	27
2.3. Ostatní průmyslová práva .....	28

2.3.1.	Obchodní tajemství .....	29
2.3.2.	Know-how .....	29
2.3.3.	Goodwill .....	30
2.4.	Očekávaný dopad nového občanského zákoníku do práv průmyslového vlastnictví	30
3.	Úprava problematiky průmyslového vlastnictví v EU .....	32
3.1.	Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 .....	35
3.2.	Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012 .....	36
3.3.	Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství.....	39
3.4.	Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství .....	40
4.	Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví jako výsledek implementace směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES .....	42
4.1.	Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví.....	42
4.2.	Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví .....	44
4.2.1.	Právní prostředky ochrany poskytované zákonem č. 221/2006 Sb. ....	45
5.	Komparace některých aspektů průmyslového vlastnictví v ČR a zahraničí.....	48
5.1.	Afrika .....	49
5.2.	Asie .....	51
6.	Evropská a česká judikatura z oblasti vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.....	53
6.1.	Ochranné známky, „plíšňový sýr“ .....	53
6.2.	Právo na informace, „třetí osoba“ .....	55
6.3.	Průmyslový vzor Společenství, „silniční směrový sloupek“ .....	57
	Závěr .....	61
	Resume.....	63
	Seznam použitých zdrojů.....	64
	Seznam tabulek, grafů a obrázků .....	71

# Úvod

Průmyslové vlastnictví představuje formu vlastnictví, jehož předmětem jsou nehmotné statky. Jak již název napovídá, jedná se o statky průmyslové, resp. průmyslově využitelné. Technický pokrok a rychlý nástup průmyslově inovačních postupů v 19. století způsobil, že společnost začala postupně pociťovat potřebu ochrany těchto do té doby neznámých statků. Od období tzv. průmyslové revoluce je možno hovořit o průmyslových právech coby předmětu ochrany nově vzniklého právního oboru. Oblast průmyslového vlastnictví je tak přímo závislá na vývoji průmyslových odvětví a taktéž na stupni rozvinutosti mezinárodního obchodu.

Vzhledem k tomu, že výskyt nových technologických objevů a průmyslově využitelných postupů je v dnešní době čím dál koncentrovanější, je otázka ochrany těchto statků stále velice aktuální. Do budoucna je možné předpokládat, že tyto vývojové trendy budou pokračovat a pod tlakem snižování bariér mezinárodního obchodování bude třeba věnovat problematice ochrany průmyslových práv stále větší pozornost. Z tohoto důvodu jsem si jako téma své diplomové práce vybrala „Vymáhání práv z průmyslového vlastnictví“.

Stěžejním cílem mé diplomové práce je zmapovat a vystihnout systematiku předmětu průmyslového vlastnictví, které požívají právní ochranu. Touto otázkou se budu zabývat jak v rovině národních právních předpisů, tak na úrovni právního řádu Evropské unie, jehož předpisy se přímo či nepřímo spolupodílí na podobě právního prostředí České republiky. K dosažení hlavního cíle jsem si stanovila několik cílů dílčích. V první řadě se pokusím vystihnout podstatu a zhodnotit důsledky nově přijatých právních předpisů<sup>1</sup>. Dalším cílem bude provedení analýzy zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a zhodnocení úspěšnosti implementace směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES. V neposlední řadě považuji za důležité vyhledat vhodnou českou a evropskou judikaturu, která by doplnila a podpořila skutečnosti uvedené v mé diplomové práci.

---

<sup>1</sup> Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

V úvodu první kapitoly vymezím zákonné i odborné definice základních pojmů, které se s problematikou práv průmyslového vlastnictví pojí. Dále zhodnotím význam jejich pozice v systematice duševního vlastnictví a nastíním vztahy, které mezi nimi vznikají. Po takovémto vymezení se zaměřím na výčet vlastností, které vystihují soubor průmyslových práv ve svém celku.

Ve druhé kapitole nejprve souhrnně uvedu jednotlivé předměty průmyslového vlastnictví a na základě zákonného podkladu je budu následně charakterizovat. Závěrem této kapitoly zmíním, jak se pravděpodobně promítne přijetí nového občanského zákoníku<sup>2</sup> do problematiky průmyslového vlastnictví.

Ve třetí kapitole se zaměřím na konkrétní právní předpisy vydané orgány Evropské unie. Podrobněji se budu zabývat některými instituty, které tyto předpisy zavedly, a dále též zhodnotím, jaké dopady jejich přijetí vyvolalo.

Ve čtvrté kapitole nejprve představím směrnici EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví a následně posoudím, jak úspěšně byly cíle vyjádřené v této směrnici implementovány do českých právních předpisů, konkrétně do zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

V páté kapitole zmíním některé zajímavosti z oboru průmyslového vlastnictví, se kterými je možno se setkat v mimoevropských právních systémech. Svou pozornost zaměřím na vybrané africké a asijské státy.

V poslední kapitole provedu analýzu některých tematicky vhodných českých a evropských judikátů.

V závěru práce bych ráda zhodnotila úspěšnost splnění mnou vytyčených cílů a shrnula poznatky, které v souvislosti se zpracováním diplomové práce nabudu.

---

<sup>2</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

# 1. Výklad stěžejních pojmů

Při zpracování problematiky vymáhání práv z průmyslového vlastnictví je třeba zabývat se nejprve jak pojmem průmyslové vlastnictví jako takovým, tak některými dalšími pojmy, které jsou s touto tematikou neodmyslitelně spjaty.

V následující kapitole vymezím pozici průmyslového vlastnictví v systematice práv duševního vlastnictví a z ní plynoucí vzájemné vztahy. Dále budu věnovat pozornost výkladu základních pojmů souvisejících s duševním, resp. průmyslovým vlastnictvím.

## 1.1. Duševní vlastnictví a nehmotné statky

Pojem duševní vlastnictví byl poprvé definován v roce 1967 v článku 2 Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví<sup>3</sup>. Duševním vlastnictvím se v ní rozumí: „práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům; k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání; k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti; k vědeckým objevům; k průmyslovým vzorům a modelům; k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům; na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.“<sup>4</sup> Na toto taxativní vymezení jednotlivých práv navázala v roce 1994 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví<sup>5</sup>, která nově pod pojem duševní vlastnictví zahrnuje vedle předmětů ochrany průmyslového práva též právo autorské a práva příbuzná, ochranu nezveřejněných informací a kontrolu protikonkurenčních praktik ve smluvních licencích.

Formulace uvedené v předchozím odstavci přináší pouze taxativní výčty a jsou natolik konkrétní, že jejich použití coby výstižných definicí je sporné. Po jejich zobecnění je možno vymezit duševní vlastnictví jako „obecný pojem pro určité výsledky tvůrčí činnosti, které jsou

---

<sup>3</sup> Světová organizace duševního vlastnictví = WIPO (World Intellectual Property Organization)

<sup>4</sup> Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, čl. 2 viii)

<sup>5</sup> TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)

duševními hodnotami nehmotné povahy s různou úrovní výlučných práv k jejich uplatnění na trhu.<sup>6</sup> Předmětem duševního vlastnictví jsou tedy takové objekty právních vztahů, které mají nehmotnou povahu, a které jsou zároveň užitečné. Užitečnost je důležitým kritériem, jež slouží pro odlišení nehmotných statků od ostatních nehmotných jevů, neboť ne každý nehmotný jev může být nehmotným statkem. „Nehmotný statek lze vymezit jako zvláštní druh předmětu právních vztahů, který má nehmotnou povahu – jsou to výsledky duševní činnosti, ať jde o ochranná označení nebo o výsledky tvůrčí činnosti nebo zkušenosti, a dále hodnoty a projevy lidské osobnosti.“<sup>7</sup> Nehmotné statky požívají ochranu vyjádřenou obvykle ve formě konkrétních majetkových práv. Vzhledem k výše uvedené nehmotnosti nemohou být tyto statky jako takové předmětem zcizení - prodeje, daru, dědictví, apod. Z tohoto důvodu je vhodnější užívat v souvislosti s duševním vlastnictvím sousoví práva k duševnímu vlastnictví, která již tímto předmětem zcizení být mohou.<sup>8</sup> V důsledku nehmotnosti předmětu je jednou z vlastností práv plynoucích z duševního vlastnictví jejich ubiquita, tedy přirozená časová, prostorová i osobní neomezenost užívání.

Systematika práv duševního vlastnictví není v právní teorii jednotná, a je tedy možné setkat se s různou klasifikací odvíjející se zpravidla od předem vybraného členícího kritéria. Ve své práci se přikláním k jednomu z nejčastěji využívaných přístupů, a to k tradičnímu „dělení duševního vlastnictví na duševní vlastnictví v užším smyslu, představované právem autorským a příbuznými právy, a průmyslové vlastnictví“<sup>9</sup>. Obě tyto kategorie práv duševního vlastnictví vychází ze společného základu. Ten „spočívá v tom, že jejich předmětem je výsledek tvůrčí duševní činnosti – kreativity a dále, že prvotní úlohu v nich má osobnost jejich tvůrce.“<sup>10</sup> Jedním ze základních rozdílů uvedených skupin duševního vlastnictví je rozsah předmětu ochrany. Zatímco v rámci autorského práva je chráněna pouze forma, resp.

---

<sup>6</sup> Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje; Praha 2004; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 138 s.; ISBN 80-7282-031-1; s. 6

<sup>7</sup> Pospíšil, M.; Háek, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 226

<sup>8</sup> Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7; s. 15

<sup>9</sup> Háek, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 9

<sup>10</sup> Pospíšil, M.; Háek, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 9

způsob vyjádření myšlenky, ochrana práv plynoucích z průmyslového vlastnictví je širší. Vztahuje se na obsah, tedy na samotnou myšlenku, ať již je vyjádřena jakýmkoliv způsobem.

V Tabulce 1 jsem přehledně znázornila dělení duševního vlastnictví a další členění autorských práv, resp. práv průmyslového vlastnictví. V případě autorských práv jsou jednotlivé skupiny přímo vymezeny hlavami zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále též autorský zákon). Práva průmyslového vlastnictví se vyčlenila do uvedených základních kategorií v důsledku odlišného způsobu právní ochrany předmětů v daných skupinách. Jednotlivým kategoriím se podrobněji věnuji v kapitole 3 „Zakotvení práv z průmyslového vlastnictví v právním řádu ČR“.

Tabulka 1: Systematika duševního vlastnictví

Duševní vlastnictví	
Autorská práva a práva související	Práva průmyslového vlastnictví
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Právo autorské</li> <li>2. Práva související s právem autorským</li> <li>3. Zvláštní právo pořizovatele databáze</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Práva k výsledkům technické tvůrčí činnosti               <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Vynálezy</li> <li>b. Biotechnologické vynálezy</li> <li>c. Užité vzory</li> <li>d. Průmyslové vzory</li> <li>e. Topografie polovodičových výrobků</li> <li>f. Zlepšovací návrhy</li> <li>g. Šlechtitelské právo</li> </ol> </li> <li>2. Práva na ochranná označení               <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Ochranné známky</li> <li>b. Označení původu a zeměpisná označení</li> <li>c. Olympijská symbolika</li> <li>d. Označení názvů podnikatelů</li> </ol> </li> </ol>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>e. Zvláštní označení</li> </ul> <p>3. Jiná průmyslová práva</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a. Obchodní tajemství</li> <li>b. Know-how</li> <li>c. Goodwill</li> </ul>
--	--

Zdroj: vlastní zpracování<sup>11</sup>

Výše zmíněná nejednotnost systematiky a z toho plynoucí různorodost používané terminologie vychází z roztržitého právní úpravy práv duševního vlastnictví nejen v rovině národní, ale též nadnárodní, resp. mezinárodní. Právní prostředí České republiky (dále též ČR) je tvořeno dvěma desítkami českých právních předpisů a obdobným počtem nařízení Evropské unie (dále též EU) a mezinárodních smluv, kterými je ČR a EU vázána. V neposlední řadě je ČR povinna respektovat závěry plynoucí z rozhodnutí vydaných Soudním dvorem Evropské unie. Navíc soubor všech těchto právních norem ani „netvoří samostatné právní odvětví, a i když primárně spadají do soukromého práva, zahrnují v sobě i právní normy spadající do práva veřejného.“<sup>12</sup> Z těchto důvodů je problematika práv duševního vlastnictví velmi komplikovaným právním oborem, který je třeba neustále aktivně rozvíjet a zdokonalovat.

### 1.1.1. Ekonomická rovina významu práv duševního vlastnictví

Jedním z klíčových impulzů pro vznik a rozvoj práv duševního vlastnictví je ekonomický aspekt duševního vlastnictví. Ochranu vlastnictví nehmotných statků je možné zajistit pouze nehmotnou formou, realizovanou na základě práv přiznaných v ustanoveních jednotlivých právních předpisů. „Jedná se o subjektivní práva existující v rámci právních vztahů mezi tvůrcem, popř. jeho zaměstnavatelem či jiným nositelem těchto práv na jedné

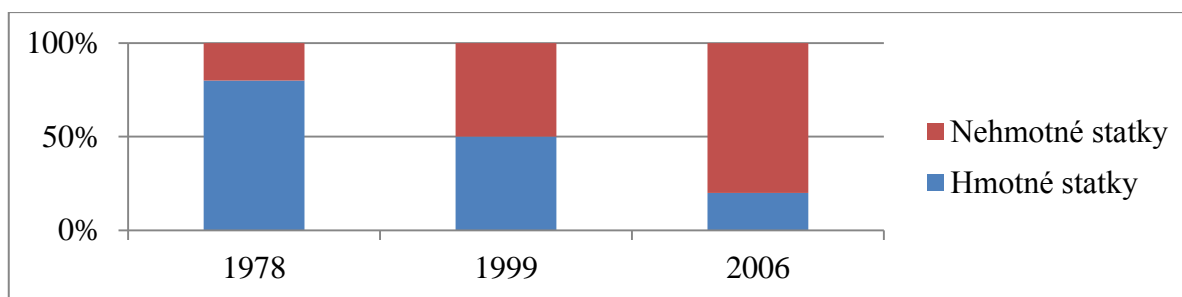
<sup>11</sup> Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů; Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3

<sup>12</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3, s. 10

straně a ostatními osobami, které jsou povinny jeho práva respektovat. Právu nositele práv odpovídá vždy povinnost ostatních osob v rámci takového absolutního právního vztahu.“<sup>13</sup>

V Grafu 1 jsem zachytila rostoucí význam duševního vlastnictví v podnikovém prostředí. Nehmotný majetek je velmi důležitou, někdy dokonce klíčovou složkou podnikatelských strategií a jeho podíl na celkovém majetku obchodních společností stále roste. Čím dál častěji se hlavním předmětem podnikání stávají nehmotné statky, ať již ve formě informací či např. pouhé myšlenky. Příkladem mohou být služby poskytované IT společnostmi, architektonické projektování či internetové bankovníctví.<sup>14</sup>

Graf 1: Vývoj relativní hodnoty hmotných a nehmotných statků v podnicích



Zdroj: Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7; s. 21

Čím dál více podnikatelů si začíná uvědomovat, že skutečná hodnota jejich podniku je soustředěna právě ve formě tzv. intelektuálního kapitálu, tedy v nehmotných statcích. Z tohoto důvodu je vyvíjen neustálý tlak na zvyšování ochrany práv duševního vlastnictví, neboť pouze za předpokladu poskytnutí dostatečné ochrany těmto právům jsou podnikatelé ochotni věnovat se dalšímu rozvoji a motivováni k hledání nového obchodního využití jimi vlastněných nehmotných statků. Dle mého názoru je dobré právní prostředí zajišťující dostatečnou, jednoznačnou a vymahatelnou právní ochranu proti zásahu do práv duševního vlastnictví jedním z předpokladů zdravé ekonomiky. Vzhledem k již výše zmíněné ubiquitě

<sup>13</sup> Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4, s. 12

<sup>14</sup> Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4, s. 32

nehmotných statků je tento požadavek významný nejen v rovině jednotlivých států, ale zejména na úrovni nadnárodní a mezinárodní.

### 1.1.2. Oceňování nehmotného majetku

V předchozí kapitole jsem uvedla, že podíl, tedy ekonomický význam nehmotných statků v podnikové ekonomice neustále roste. Z tohoto důvodu je nutno zabývat se též způsoby oceňování nehmotného majetku, resp. práv z nich plynoucích. Jedná se o relativně novou ekonomickou disciplínu, která přispívá k dobré správě nehmotného majetku. Důvodů pro potřebu oceňování nehmotného majetku je hned několik. V první řadě jde o zcizování nehmotného majetku - převod práva, jeho zástava, udělení licence, apod. Fúze a akvizice společností se taktéž neobejdou bez ocenění veškerého majetku zúčastněných společností. Dalšími důvody jsou například plnění povinností plynoucích z daňových a účetních předpisů či zjišťování hodnoty nepeněžitých vkladů při jejich vkládání do základního kapitálu obchodních společností.

„V případě nehmotných statků neexistuje žádná univerzální optimální metoda ke zjištění jejich tržní hodnoty.“<sup>15</sup> Oceňovací přístupy vychází z obecných metod založených na kvalitativním nebo kvantitativním hodnocení. Komplexnější formou oceňování jsou smíšené postupy, které v sobě zahrnují prvky jak kvalitativního, tak kvantitativního hodnocení. Nejednotnost oceňování plyne z toho, že pro účely účetnictví je třeba vycházet z ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a v jiných případech se aplikují ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.<sup>16</sup>

---

<sup>15</sup> Malý, J.: Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy; Praha 2007; C.H.Beck; 1. vydání; 182 s.; ISBN 978-80-7179-464-6; s. 21

<sup>16</sup> Zdroj: Malý, J.: Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy; Praha 2007; C.H.Beck; 1. vydání; 182 s.; ISBN 978-80-7179-464-6

## 1.2. Autorská práva a práva související

Jak jsem již uvedla v předchozím textu, autorské právo coby jedna ze složek duševního vlastnictví slouží k ochraně subjektivních nehmotných statků, a to konkrétního způsobu projevu či vyjádření nehmotného díla.

Pozitivní vymezení předmětu autorského práva je zakotveno v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále též autorský zákon): „Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen „dílo“).“<sup>17</sup> Autorským dílem je i tzv. fiktivní dílo<sup>18</sup>, které ačkoliv nesplňuje podmínku jedinečnosti, je považováno za dílo a vztahuje se na něj ochrana poskytovaná dle autorského zákona.

Je třeba mít na paměti, že ochrana skrze autorské právo sice vzniká automaticky (za předpokladu splnění určitých předpokladů), ovšem chrání pouze formu vyjádření a nikoliv myšlenky, které jsou v ní zachyceny. „Proto, je-li vynález zveřejněn ve vědecké, technické nebo jiné publikaci, jde o formu vyjádření autorových myšlenek, která je chráněna, nikoliv o myšlenky jako takové. Autorské právo chrání autora proti reprodukci nebo kopírování jeho článku bez jeho souhlasu, ale nebrání třetí straně v praktickém využití myšlenek zveřejněných v článku.“<sup>19</sup>

## 1.3. Práva průmyslového vlastnictví

Oproti právům autorským a právům souvisejícím s právem autorským, která jsou obsažena jednotně v autorském zákoně, úprava práv průmyslového vlastnictví je roztržštěna

---

<sup>17</sup> § 2 odst. 1 věta první, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů

<sup>18</sup> Dle § 2 odst. 2, zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, je takovým fiktivním dílem například počítačový program či databáze.

<sup>19</sup> Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje; Praha 2004; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 138 s.; ISBN 80-7282-031-1; s. 20

hned v několika právních předpisech.<sup>20</sup> Vzhledem k tomu, že žádný z těchto zákonů neuvádí legální definici pojmu průmyslové vlastnictví, je třeba vycházet buď z ustanovení mezinárodních smluv, nebo z výkladů obsažených v odborné literatuře.

Stěžejní mezinárodní smlouvou je v tomto ohledu mnohokrát revidovaná Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, která obsahuje taxativní výčet předmětů průmyslového vlastnictví<sup>21</sup>. Demonstrativním výčtem výrobků dále specifikuje rozsah oblastí, které lze pro tento účel považovat za průmyslové<sup>22</sup>. Ačkoliv zmíněná ustanovení uvedené smlouvy hovoří o průmyslovém vlastnictví, obsahují toliko konkrétní výčty, a tedy zobecnění pojmu průmyslové vlastnictví je nutné hledat v odborných textech.

Za jedno z doposud nejvýstižnějších je považováno vymezení průmyslového vlastnictví coby „souhrnu zvláštních absolutních subjektivních práv k nehmotným statkům průmyslově (tj. opakovaně hospodářsky) využitelným, jejich právní ochranu.“<sup>23</sup> Zvláštními jsou tato práva z důvodu odvození jejich právního režimu od ustanovení zvláštních zákonů. Absolutnost znamená jejich působnost vůči všem. A konečně subjektivními právy se rozumí míra oprávnění vycházející z objektivního práva, která náleží danému subjektu – majiteli či vlastníkovu práv.

V některé starší literatuře je možné setkat se s pojmem průmyslové právo. Tato terminologie vychází z doby minulého režimu, kdy nebylo možné užívat v oblasti nehmotných statků výraz „vlastnictví“. Významově je však tento pojem shodný s obsahem práv průmyslového vlastnictví v dnešní podobě.

---

<sup>20</sup> Např.: Z. č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; Z. č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků; Z. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech; Z. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, apod.

<sup>21</sup> „Předmětem ochrany průmyslového vlastnictví jsou patenty na vynález, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky, známky služeb, obchodní jméno a údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu. Dalším úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.“ Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, čl. 1 odst. (2)

<sup>22</sup> „Průmyslové vlastnictví se rozumí v nejširším pojetí a vztahuje se nejen na průmysl a na obchod ve vlastním slova smyslu, nýbrž také na průmysl zemědělský a těžbařský a na všechny výrobky umělé nebo přirozené, např. na víno, obilí, tabákové listy, ovoce, dobytek, nerosty, minerální vody, pivo, květiny, mouku.“ Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, čl. 1 odst. (3)

<sup>23</sup> Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4; s. 6

### 1.3.1. Vlastnosti práv průmyslového vlastnictví

Obor průmyslového vlastnictví je velice dynamickým právním odvětvím. Vzhledem k tomu, že tato kategorie duševního vlastnictví je úzce spojena s technickými, výrobními a obchodními aktivitami, musí těsně kopírovat směr jejich vývoje. Nových podnětů je celá řada a přichází ve stále větším rozsahu. Mezi globální impulzy posledních desetiletí patří v první řadě vznik tzv. informační společnosti. „Rozvoj informačních a komunikačních technologií a jejich lavinovitě rozšiřování a využívání vytvářejí globální virtuální propojení států, kultur a firem po celém světě.“<sup>24</sup> Jedním z prvotních spouštěčů byl zcela jistě masivní nárůst využití internetu a z toho plynoucí digitalizace celé společnosti. Tato tendence ve vývoji společnosti přináší stále nové produkty průmyslového vlastnictví, kterým je třeba zajistit dostatečnou ochranu. „Souběžně s tím, bohužel, se objevuje i mnoho nových způsobů nezákonného užívání nebo napodobování těchto inovačních produktů.“<sup>25</sup> Nutnost všeobecně zvýšené ochrany všech práv plynoucích z průmyslového vlastnictví je tedy aktuální v každé éře, bez ohledu na zdánlivou dokonalost zajišťovaných práv ve sledovaném období.

Výše zmíněné požadavky na pružnost a neustálé přizpůsobování se aktuálním potřebám pramení z některých charakteristických vlastností práv průmyslového vlastnictví, které uvádím v následujících podkapitolách.

#### 1.3.1.1. Teritoriální omezenost

Jednou ze základních vlastností práv průmyslového vlastnictví je teritoriální omezenost těchto práv. I přes stále sílící úspěšné harmonizační tendence je třeba mít neustále na paměti, že práva z průmyslového vlastnictví jsou jejich majitelům přiznána pouze na území, na kterém si dle platného právního předpisu zajistí jejich ochranu. „Tato teritoriální povaha

---

<sup>24</sup> Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7; s. 22

<sup>25</sup> Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7; s. 21

průmyslových práv představuje i základní problém při jejich uplatnění v mezinárodním obchodě a je předmětem trvalé snahy mezinárodního společenství o její překonání.<sup>26</sup>

Prosazení principu teritoriality vyplývá ze skutečnosti, že předmětem průmyslového vlastnictví jsou nehmotné statky. „Na rozdíl od vlastnictví hmotných statků v právních řádech neexistuje taková kolizní norma, která by zásadně umožňovala vstup práva k nehmotnému statku do oblasti jiného právního řádu. Toto subjektivní právo a jeho ochrana tak zůstávají zásadně omezeny jen na oblast právního řádu, na jehož základě toto právo vzniklo.“<sup>27</sup> Ochrana těchto statků tedy vychází z toho, na kterém území majitel splnil požadavky na přiznání práv z průmyslového vlastnictví dané místním právním řádem a nikoliv jen ze samotné existence nehmotného statku.

Pro demonstraci teritoriální omezenosti zde uvádím některé příklady. Podá-li přihlašovatel vynálezu národní přihlášku u národního patentového úřadu, může svá práva uplatňovat pouze na území tohoto státu. Další variantou je uplatnění práv na základě tzv. evropského patentů<sup>28</sup>, který uděluje Evropský patentový úřad se sídlem v Mnichově a jehož teritoriální omezenost je odvislá od volby přihlašovatele. Účinky uděleného patentu jsou ve zvolených státech shodné s účinky národního patentu a evropský patent tak tvoří pomyslný svazek národních patentů. Nově bude možné uplatňovat svá práva z průmyslového vlastnictví na základě udělení tzv. evropského patentu s jednotným účinkem<sup>29</sup>. Jeho hlavní rysy jsou uvedeny v článku 3 odstavci 2 Nařízení EP a Rady 1257/2012. Tím nejdůležitějším je jeho „jednotná povaha, to jest, že poskytuje jednotnou ochranu a má stejný účinek ve všech zúčastněných členských státech. V důsledku toho může být jednotný patent omezen, převeden nebo zrušen pouze ve vztahu ke všem zúčastněným členským státům.“<sup>30</sup> Řízení o udělení patentu povede opět Evropský patentový úřad a případné spory budou řešeny před nově zřízenými zvláštními patentovými soudy. Evropský patent s jednotným účinkem je jedním z případů internacionalizace průmyslového vlastnictví. Jedná se o proces, kterým se „relativně

---

<sup>26</sup> Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 53

<sup>27</sup> Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 11

<sup>28</sup> Dle Úmluvy o udělování evropských patentů ze dne 5. října 1973 (několikrát revidována)

<sup>29</sup> Dle nařízení EP a Rady 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany

<sup>30</sup> Zdroj: [http://www.upv.cz/cs/upv/aktuality/aktual2009/jednotny\\_EP.html](http://www.upv.cz/cs/upv/aktuality/aktual2009/jednotny_EP.html)

snižuje význam národní průmyslově právní ochrany a naopak vzrůstá význam ochrany zahraniční.<sup>31</sup>

### 1.3.1.2. Časová omezenost

Další specifickou vlastností práv průmyslového vlastnictví je jejich časová omezenost. Zvláštní absolutní subjektivní práva jsou časově omezena a jejich majitel může výlučně požívat jejich ochranu jen po stanovenou dobu. Časová omezenost je ryze praktickou reakcí na neustále probíhající výzkum a vývoj nových produktů. „Časové omezení je odůvodněno jednak technickým zastaráním řešení u vynálezů, vzorů i topografie polovodičů, možnými změnami při šlechtění odrůd rostlin.“<sup>32</sup> V případě časové neomezenosti by zřejmě docházelo ke zbytečnému zbrzdění dalšího rozvoje výroby či vzniku nepřiměřených překážek. Ve stanovených případech je možné dobu ochrany opakovaně prodloužit, a to vždy o předem určenou délku. Prodlužování je buď omezeno maximální dobou ochrany, nebo je bez takového omezení.

Z historického hlediska byla časová omezenost poprvé zavedena již Benátským zákonem z roku 1474: „Bez původcova souhlasu a povolení je v kterémkoli našem území a místě všem ostatním po dobu 10 let zakázáno vyrábět jakékoli jiné zařízení ve tvaru nebo podobě tohoto hlášeného zařízení.“<sup>33</sup> V právním řádu ČR jsou doby ochrany uvedeny v jednotlivých ustanoveních zvláštních zákonů – např. dle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích platí patent 20 let od podání přihlášky vynálezu; dle zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech je užitný vzor platný 4 roky ode dne podání přihlášky a dobu platnosti je možné dvakrát prodloužit, vždy o 3 roky; apod.

---

<sup>31</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 97

<sup>32</sup> Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4; s. 26

<sup>33</sup> Publikováno v: Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 16



### 1.3.1.3. Ubiquita a výlučnost

„Potenciální ubiquita je společnou vlastností nehmotných statků. Touto vlastností je nezávislost na hmotném substrátu, se kterým je nehmotný statek spojován. Nehmotný statek může být opakovaně využit kdekoli a kdykoli neomezeným počtem subjektů, aniž by se jakkoli spotřebovával nebo jinak utrpěl na své podstatě.“<sup>34</sup> Jedná se tedy o neomezenost polohy nehmotného statku. K jeho „přemístění“ není třeba přesouvat hmotný nosič, na kterém je nehmotný statek zachycen, ale postačí pochopení jeho podstaty např. pouhým přečtením návodu z internetu. Ačkoliv jsem v předchozím textu označila za základní vlastnosti nehmotných statků jejich teritoriální a časovou omezenost, týkají se tato omezení pouze práv plynoucích z duševního vlastnictví. Samotná schopnost nehmotného statku být užíván je však teritoriálně i časově nedotčena.

Výlučnost práva znamená přiznání práva pouze jedné osobě, a to majiteli tohoto práva. Navážu-li na terminologii předchozích podkapitol, jedná se v tomto případě o osobní omezenost. Průmyslová práva jsou zásadně všechna výlučná, s výjimkou označení původu a zeměpisných označení<sup>35</sup>. Výlučnost práv přináší svému nositeli mnohé výhody, neboť jen on je oprávněn požívat práv plynoucích z průmyslového vlastnictví – může tak vzniknout zákonem předvídaný a státem uznaný monopol.

---

<sup>34</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 97

<sup>35</sup> Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, § 5 odst. 6: „Splňuje-li další výrobce, popřípadě zpracovatel podmínky stanovené zákonem pro zápis označení původu ..., má právo na přijetí za člena sdružení.“

## 2. Zakotvení práv z průmyslového vlastnictví v právním řádu ČR

Právní řád ČR je souborem pramenů práva platných na území České republiky. Pramenem práva jsou nejen předpisy vydané v rámci legislativní činnosti orgánů ČR, ale též předpisy mezinárodní či nadnárodní, které jsou pro ČR závazné. Dle článku 10 Ústavy ČR jsou vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu. Mezi nadnárodní předpisy, které jsou přímo součástí právního řádu, se řadí například některé předpisy vydané orgány EU.

Vzhledem k tomu, že problematice průmyslového vlastnictví na úrovni EU se věnují v kapitole 3 „Úprava problematiky práv průmyslového vlastnictví v EU“, budu se v této kapitole zabývat zejména předpisy vydanými českými zákonodárnými orgány s odkazem na některé mezinárodní dokumenty.

Jak jsem již znázornila v Tabulce 1, práva z průmyslového vlastnictví je možné rozdělit dle možnosti právní ochrany předmětu průmyslového vlastnictví do tří základních skupin. Z tohoto členění vycházím a v následujících podkapitolách se jednotlivým vybraným předmětům průmyslového vlastnictví a způsobům jejich ochrany věnuji podrobněji.

### 2.1. Práva k výsledkům technické tvůrčí činnosti

Technickou tvůrčí činností se rozumí taková činnost původce tvorby, jež je přímo odvislá od jeho osobních vlastností a představuje tak jeho individuální projev.

Práva vznikající k výsledkům technické tvůrčí činnosti jsou ryze absolutními právy, tedy takovými, která jsou schopna vyvolat účinky vůči všem. Tato práva mají charakter osobnostně majetkových práv. Osobnostní složka v sobě zahrnuje fakt, že konkrétní výsledek tvůrčí činnosti bude vždy a za každých podmínek výsledkem činnosti právě toho kterého tvůrce, o jehož individuální projev půjde. Majetkový charakter vychází z možnosti převodu těchto práv či udělení oprávnění k jejich výkonu na základě licenční smlouvy. Ochrana

vznikajícím právům je zajišťována skrze instituty veřejného práva na základě zanesení do zřízených rejstříků, které vedou příslušné správní úřady.

Do této skupiny práv průmyslového vlastnictví se řadí ochrana vynálezů, biotechnologických vynálezů, užitných vzorů, průmyslových vzorů, topografie polovodičových výrobků, zlepšovacích návrhů a šlechtitelského práva. Ochrana těmto právům je ústavně zaručena v článku 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod<sup>36</sup> a k jejich realizaci dochází na základě zvláštních zákonů, z nichž mnohé vychází z mezinárodních dohod.

### 2.1.1. Vynálezy

Ochrana vynálezů je v právním řádu ČR zakotvena v zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích (dále též „patentový zákon“), který upravuje podmínky patentovatelnosti a výluky z ní, formu a účinky této ochrany. Dále obsahuje ustanovení o řízení o udělení patentu a v neposlední řadě zakotvuje práva přihlašovatele plynoucí z evropského patentu, resp. z podání evropské patentové přihlášky.

„Na vynálezy, které splňují podmínky stanovené tímto zákonem, uděluje Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřad“) patenty.“<sup>37</sup> V tomto ustanovení zákon vymezuje jak předmět právní ochrany – vynález, tak formu jeho ochrany – patent. Nadále však nejen tento, ale ani žádný jiný právní předpis neuvádí legální definici pojmu vynález, a je tedy nutné vycházet pouze z tzv. podmínek patentovatelnosti. Pozitivními hmotněprávními podmínkami je celosvětová novost, vynálezecká činnost a průmyslová využitelnost.<sup>38</sup> Uvedená kritéria patentovatelnosti jsou rovnocenná a pro úspěšné získání průmyslově právní ochrany je třeba, aby byla splněna současně. V následujících ustanoveních zákon doplňuje tuto úpravu o negativní vymezení, ve kterém stanoví nejen, co se za vynález nepovažuje, ale

---

<sup>36</sup> „Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.“ ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, čl 34 (1)

<sup>37</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; § 2

<sup>38</sup> „Patenty se udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.“ zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; § 3 odst. 1

těž co sice vynálezem je, ovšem nemůže požívat ochranu prostřednictvím patentu. K úspěšnému získání patentu na vynález je třeba splnit též některé procesněprávní podmínky, např. podání přihlášky či zaplacení poplatku.

Právo na udělení patentu náleží dle patentového zákona původci, jeho právnímu nástupci, spolupůvodci a v případě včasného uplatnění práva též zaměstnavateli původce. Patenty uděluje a řízení o jejich udělení koná Úřad průmyslového vlastnictví. Právo na patent je zásadně právem nárokovým, a tedy při splnění uvedených hmotněprávních a procesněprávních podmínek je Úřad průmyslového vlastnictví až na zákonné výjimky povinen patent udělit. „Patent platí 20 let od podání přihlášky vynálezu.“<sup>39</sup> Uplynutí této doby je vedle nezaplacení poplatku a vzdání se patentu jedním z důvodů pro zánik patentu.

Práva plynoucí z vlastnictví patentu jsou právy výlučnými a jeho majitel je oprávněn s patentem disponovat dle svého uvážení – sám využívat předmět patentu, poskytnout dočasné užívací právo třetí osobě formou licenční smlouvy nebo dokonce převést patent smlouvou o převodu patentu na třetí osobu.

Jak jsem již uvedla v úvodu této podkapitoly, řízení o udělení patentu je podrobně upraveno v patentovém zákoně<sup>40</sup>. Řízení je zahájeno řádným podáním patentové přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Podstatnými náležitostmi přihlášky jsou zejména uvedení původce vynálezu, popis a vysvětlení vynálezu a definování patentového nároku.

Na území ČR požívají ochranu vynálezy, kterým byl udělen některý z právním řádem předvídaných a chráněných patentů. Takovým patentem je v první řadě patent udělovaný Úřadem průmyslového vlastnictví s teritoriálně omezenou ochranou pouze na území ČR. Dalším uznatelným patentem je tzv. patent PCT udělovaný dle ustanovení Smlouvy o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty) ze dne 19. června 1970, dále Evropský patent vycházející z ustanovení Úmluvy o udělování evropských patentů ze dne 5. října 1973 a v neposlední řadě nově zavedený Jednotný evropský patent vycházející z nařízení EP a

---

<sup>39</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; § 21 odst. 1

<sup>40</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; § 24 - 35

Rady č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany.<sup>41</sup>

### 2.1.2. Biotechnologické vynálezy

Úprava právní ochrany biotechnologických vynálezů se v důsledku velmi rychlého rozvoje tohoto vědního oboru vyčlenila z obecné úpravy vynálezů a rozšířila tím ochranu průmyslového práva o další samostatný předmět. „Biotechnologické vynálezy mohou mít velmi značný význam v oblastech medicíny, výživy, energie a ochrany životního prostředí.“<sup>42</sup>

Z uvedených důvodů vyústila nutnost speciální úpravy v přijetí směrnice 98/44/EC o právní ochraně biotechnologických vynálezů, jejíž ustanovení byla do českého právního řádu transformována v podobě zákona č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů.

Zákon upravuje formu ochrany, předmět ochrany a taktéž výluky z patentovatelnosti. Předmětem ochrany jsou jak výrobky obsahující biologický materiál, tak způsoby a postupy, kterými se biologický materiál zpracovává či využívá. Vzhledem k tomu, že zákon vystupuje ve vztahu speciality k zákonu č. 627/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, užití se přiměřeně i ustanovení tohoto zákona.

### 2.1.3. Užité vzory

Užitný vzor byl mezi předměty průmyslového vlastnictví zařazen Pařížskou úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví. I přes harmonizační tendence posledních desetiletí nedošlo doposud k jednotné nadnárodní úpravě a problematika užitných vzorů se nadále řídí pouze

---

<sup>41</sup> Zdroj: nařízení EP a Rady č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany; zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; Jakl, L.: Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů; Praha 2010; Metropolitní Univerzita Praha, o.p.s.; 1. vydání; 279 s.; ISBN 978-80-86855-56-1

<sup>42</sup> Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje; Praha 2004; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 138 s.; ISBN 80-7282-031-1; s. 39

národními právními předpisy. V ČR je takovým zvláštním předpisem zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech.

Užitné vzory bývají často označovány jako tzv. „malé patenty“. Toto pojmenování pramení ze vzájemné podobnosti parametrů užitných vzorů a patentů s několika významnými rozdíly.

Předmětem ochrany mohou být technická řešení, která jsou světově nová, přesahují rámec řemeslné dovednosti a splňují podmínku průmyslové využitelnosti. Oproti vynálezům se tedy nevyžaduje dosažení řešení vynálezeckou činností a v rámci řízení není nutné porovnávat předmět užitného vzoru s dosaženým stavem techniky.

Výlučná ochrana poskytovaná užitným vzorům je jednodušší, rychlejší a finančně méně nákladná. Řízení o přihlášce užitného vzoru je ovládáno zásadami tzv. registračního principu a koná ho Úřad průmyslového vlastnictví, který vede též příslušný rejstřík užitných vzorů. Celková maximální možná doba ochrany činí 10 let.

Majiteli užitného vzoru náleží výlučné právo se vzorem nakládat, tedy právo převést jej na třetí osobu či právo poskytnout třetí osobě na základě licenční smlouvy dočasné užívací právo. Dále může majitel zakázat třetím osobám užívat jeho vzor.

#### 2.1.4. Průmyslové vzory

Úprava ochrany průmyslových vzorů je v právním řádu zakotvena v zákoně č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů. Zákon je plně v souladu s požadavky směrnice EP a Rady č. 98/71/ES o právní ochraně průmyslových vzorů. Mezinárodní smlouvou upravující ochranu průmyslových vzorů je Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů, která sice není součástí právního řádu ČR<sup>43</sup>, ovšem též českým přihlašovatelům umožňuje požívat ochrany zakotvené v jejích ustanoveních. Po přístupu ČR

---

<sup>43</sup> ČR není smluvním státem dohody, i přesto však čeští přihlašovatelé mohou skrze Úřad průmyslového vlastnictví žádat o zahraniční ochranu průmyslových vzorů v těch vybraných státech, které jsou smluvními státy dané dohody.

k EU se součástí právního řádu ČR stalo též nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o průmyslových vzorech Společenství, které zavádí ochranu pro tzv. průmyslový vzor Společenství.

Průmyslový vzor je zvláštním předmětem práv průmyslového vlastnictví, který oproti ostatním předmětům nespočívá v žádných technických řešeních, ale čistě v designovém zpracování produktů. Zákon jej vymezuje jako „vzhled výrobku nebo jeho části spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.“<sup>44</sup> Je tedy zřejmé, že charakter průmyslového vzoru je dán vnějším vzezřením produktu, který je možné vnímat buď vizuálně, nebo pohmatem. Zákon stanoví pouze dvě základní podmínky ochrany průmyslového vzoru, kterými jsou novost a individuální povaha vzoru.

Rejstřík národních průmyslových vzorů vede Úřad průmyslového vlastnictví, který koná též řízení o jeho zápisu. Maximální doba ochrany je 25 let. Majiteli průmyslového vzoru náleží výlučná práva, kterými jsou zejména právo vzor užívat, udělit na užívání licenci, převést veškerá práva náležející z průmyslového vzoru či právo bránit se proti neoprávněnému užívání třetích osob.

Další možnou formou ochrany průmyslového vzoru je tzv. průmyslový vzor Společenství, na základě kterého je přihlašovatel přiznána ochrana průmyslového vzoru na celém území EU. Registraci vede Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu<sup>45</sup>. Dle nařízení Rady (ES) č. 6/2002<sup>46</sup> je možno požívat ochranu i pro tzv. nezapsané vzory Společenství, které jak již název napovídá, nepodléhají registraci a nevyžadují ani žádný jiný formální úkon či placení poplatků. „Ochrana vzniká zpřístupněním průmyslového vzoru veřejnosti v rámci Evropské Unie“<sup>47</sup> a je možné se jí domáhat jen při zneužití vzoru spočívající v jeho napodobení.

---

<sup>44</sup> Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, § 2

<sup>45</sup> OHIM = The Office of Harmonization for the Internal Market

<sup>46</sup> Tímto nařízením se podrobněji zabývám v kapitole 3.3. „Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství“

<sup>47</sup> Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7; s. 66

### 2.1.5. Topografie polovodičových výrobků

Česká právní úprava topografie polovodičových výrobků vychází z ustanovení zákona č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků. Na úrovni EU se topografií polovodičových výrobků zabývá několik dalších předpisů<sup>48</sup>.

Definici topografie a polovodičového výrobku je možné nalézt v ustanoveních uvedeného zákona, ovšem vzhledem ke zvyšující se neaktuálnosti tohoto předmětu práva průmyslového vlastnictví nepovažují pro účel své práce jejich citaci ani rozbor za důležitý. Zcela laicky je možno si pod definicemi představit čip.

Ochrana je těmto předmětům poskytována pouze v případě, že se jedná o výsledek tvůrčí činnosti a zároveň nejsou v průmyslu polovodičů běžné. Délka ochrany je 10 let od konce kalendářního roku, v němž ochrana vznikla, a vzniká buď prvním dnem veřejného obchodního využití, nebo dnem podání přihlášky. „Výlučné právo majitele chráněné topografie polovodičového výrobku spočívá v tom, že bez jeho souhlasu nikdo nesmí reprodukovat topografii pro výrobní účely, vyrábět polovodičový prvek obsahující topografii, ani ji obchodně využívat.“<sup>49</sup>

### 2.1.6. Zlepšovací návrhy

„Za zlepšovací návrhy se pokládají technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat.“<sup>50</sup> Uvedená definice vychází z ustanovení zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Zlepšovacím návrhem je možno chránit pouze takové řešení, které nepožívá ochranu na základě uděleného patentu či užitého, resp. průmyslového vzoru. Explicitně zákon

---

<sup>48</sup> Např. směrnice Rady 87/54/EHS o právní ochraně topografií polovodičových výrobků; Rozhodnutí Rady 93/520(EHS, kterým se mění rozhodnutí Rady 93/16/EHS o rozšíření právní ochrany topografií polovodičových výrobků na osoby se Spojených států amerických a určitých území.

<sup>49</sup> Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 47

<sup>50</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; §72 odst. 1



předpokládá, že zlepšovací návrhy vznikají často v rámci pracovněprávního poměru, a pro tento případ stanoví, že „zlepšovatel je povinen nabídnout zlepšovací návrh svému zaměstnavateli, jestliže se zlepšovací návrh týká oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele.“<sup>51</sup> Neuzavře-li zaměstnavatel se zaměstnancem do 2 měsíců smlouvu o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a odměně za něj, náleží vzniklá práva výlučně zlepšovateli.

### 2.1.7. Šlechtitelské právo

Šlechtitelské právo coby poslední výlučné právo řazené do skupiny práv k výsledkům technické tvůrčí činnosti a jeho ochrana jsou upraveny zákonem č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin.

Zákon vymezuje předmět ochrany, podmínky udělení ochranných práv, samotné řízení o udělení těchto práv a též sankční opatření ukládaná v případě porušování povinností plynoucích z tohoto zákona.

Předmětem právní ochrany jsou odrůdy rostlin, a to za předpokladu splnění zákonných podmínek, kterými jsou novost, odlišnost, uniformita a stálost. Šlechtitelská práva jsou udělována šlechtiteli<sup>52</sup> formou šlechtitelského osvědčení a trvají 25, resp. 30 let. Šlechtitelské osvědčení musí obsahovat název odrůdy, na který se přiznané výlučné právo vztahuje. „Výlučné právo držitele osvědčení spočívá v tom, že nikdo jiný není bez jeho souhlasu oprávněn využít chráněnou odrůdu, ať už výrobou, nebo množením, úpravou pro účely množení, prodejem a nabízením k prodeji, vývozem, dovozem nebo skladováním.“<sup>53</sup>

Řízení ve věcech ochranných práv k odrůdám rostlin koná a šlechtitelská osvědčení vydává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

---

<sup>51</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích; §73 odst. 1

<sup>52</sup> Šlechtitelem se rozumí „fyzická nebo právnická osoba, která odrůdu vyšlechtila nebo ji objevila a zdokonalila (dále jen „vytvořila“), anebo osoba, pro níž někdo odrůdu vytvořil v rámci plnění úkolů vyplývajících z pracovněprávního nebo jiného obdobného vztahu, pokud písemnou smlouvou mezi nimi není stanoveno jinak; za šlechtitele se považuje rovněž právní nástupce šlechtitele.“ Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin; § 2

<sup>53</sup> Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6; s. 49

## 2.2. Práva na ochranná označení

„Mezi práva na označení patří zejména ochranné známky, které jsou nejrozšířenějším chráněným označením. Dále do této skupiny patří označení názvů podnikatelů, označení původu výrobků a zeměpisná označení. Zákonem chráněna je též olympijská symbolika.“<sup>54</sup> Některá literatura dále uvádí ochranu tzv. zvláštních označení, která mnohdy nepožívají ochranu na základě žádného zvláštního zákona, ale vztahuje se na ně obecná ochrana vyplývající ze zákazu nekalé soutěže. Mezi zvláštní označení je možné zařadit např. charakter zařízení „sít'ových“ prodejen či jednotné uniformy zaměstnanců.

Ochrana práv náležející ochranným označením je od práv předchozí kategorie průmyslového vlastnictví odlišná. Neslouží k ochraně tvůrčí činnosti původce, ale k ochraně nehmotného statku sloužícího k označení produktů, resp. k odlišení od produktů ostatních. Práva na ochranná označení jsou právy majetkovými a jejich převoditelnost zásadně není omezena. Obdobně jako úprava práv k výsledkům technické tvůrčí činnosti vychází česká úprava ochranných označení částečně z ustanovení mezinárodních smluv.

Užívání ochranných označení se opět podílí na budování ekonomické síly a stability podniku, neboť ochranné označení všeobecně „přispívá ke zlepšení pozice podnikatele na trhu ve vztahu ke konkurenci a ve vztahu k zákazníkům, umožňuje snadnější orientaci a výběru při nákupu. Označování zboží a služeb zvyšuje i exportní možnosti prostřednictvím mezinárodní ochrany.“<sup>55</sup>

### 2.2.1. Ochranné známky

Problematika ochranných známek je upravena zákonem č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, který vychází z mnoha mezinárodních či nadnárodních smluv. Mezi ty nejdůležitější se řadí např. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, nařízení Rady ES č. 40/94 o ochranné známce Společenství, Niceská úmluva o mezinárodním třídění

---

<sup>54</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 43

<sup>55</sup> Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4; s. 227

výrobků a služeb pro účely zápisu známek či Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek.

Za ochrannou známku zákon označuje „jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto odlišení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby“<sup>56</sup>. Z tohoto definičního vymezení vyplývá, že registrovaná ochranná známka je jakýmsi kvalifikovaným označením, které její vlastník užívá zejména tím způsobem, že jej umísťuje na své výrobky, vyobrazuje v reklamě na daný produkt či uvádí v běžné komunikaci.

Ochranné známky plní v zásadě několik důležitých funkcí. V první řadě slouží k odlišení výrobků nebo služeb jedné osoby od výrobků nebo služeb stejného druhu jiné osoby, čímž zejména spotřebitelům usnadňují orientaci při výběru a nákupu. Dalšími funkcemi je identifikace podniku, který si ochrannou známku nechal zaregistrovat, a dále garance určitého stupně kvality, kterou podnikatel svým zákazníkům zaručuje. V neposlední řadě slouží ochranná známka jako velmi dobrá marketingová reklama pro daný podnik.

Ochrana plynoucí z registrovaných známek není absolutní, neboť se vztahuje jen a pouze na výrobky či služby, pro které byla ochranná známka zaregistrována.

Řízení o udělení ochranné známky se koná před Úřadem průmyslového vlastnictví, který postupuje dle ustanovení zákona o ochranných známkách<sup>57</sup>. Doba ochrany se uděluje na 10 let a na žádost je možné ji obnovovat, a to vždy na dalších 10 let.

Dle právního řádu ČR požívají ochranu nejen tzv. národní ochranné známky zapsané v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví, ale taktéž mezinárodní ochranné známky, ochranné známky Společenství<sup>58</sup> a tzv. všeobecně známé známky, jejichž existence vychází z mezinárodních smluv zmíněných v úvodu této podkapitoly.

---

<sup>56</sup> Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, §1

<sup>57</sup> Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, §19 a násl.

<sup>58</sup> Institutu ochranné známky Společenství se podrobněji věnuji v kapitole 3.4. „Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství“

Vlastníkovi ochranné známky náleží zejména výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky a službami, pro které je zapsána. Dále je oprávněn uvádět spolu s ochrannou známkou značku ®, která je symbolem pro registrovanou ochrannou známku. Vlastník je oprávněn dle svého uvážení ochrannou známkou disponovat. Může veškerá z ní plynoucí práva převést na třetí osobu nebo jí na základě uzavřené licenční smlouvy dočasně poskytnout pouze užívací právo.

Spory plynoucí z porušení výlučného práva k ochranné známce jsou jedny z nejčastějších průmyslově právních sporů. V kapitole 6.1. „Ochranné známky, „plísňový sýr““ uvádím rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. /č. j.: 23 Cdo 4532/2011, který jeden z takových sporů řešil.

### 2.2.2. Označení původu a zeměpisná označení

Označení původu a zeměpisné označení jsou právními instituty upravenými v zákoně č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Obdobně jako úprava ochranných známek, opírá se i tento zákon o mnohé mezinárodní a nadnárodní smlouvy. Těmi stěžejními jsou Lisabonská dohoda na ochranu označení původu výrobků a o jejich mezinárodním zápisu, Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví či směrnice EP a Rady ES č. 2000/13.

Práva plynoucí ze zápisu do registru vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví nejsou jako jediná z práv průmyslového vlastnictví právy výlučnými, neboť jejich ochranu lze přičíst i dalším osobám, které splní stanovené podmínky pro užívání takového označení.

Z definic<sup>59</sup> obou pojmů je zřejmé, že v mnohých charakteristických znacích se shodují. Jediným zřetelným rozdílem je povaha kvality či vlastností daného označovaného produktu.

---

<sup>59</sup> „Pro účely tohoto zákona se rozumí: a) označením původu název oblasti, určitého místa nebo země (dále jen „území“ používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území... b) zeměpisným označením název území používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže

Jsou-li dány výlučně zvláštním zeměpisným prostředím, tzn. reálně není možné je vyrobit či připravit jinde, půjde o označení původu. V případě, že je sice možné kvalitu či vlastnosti přičíst danému území, ovšem prakticky není vyloučena jejich výroba či příprava i na jiném území, půjde o zeměpisné označení.

Obdobně jako u ochranných známek, umožňuje zmíněný zákon i uplatňování práv v nadnárodní rovině, konkrétně na úrovni Evropské unie. Jedná se o tzv. komunitární zápis a postup pro jeho udělení je upraven v ustanoveních příslušného zákona.<sup>60</sup>

Jedním z hlavních účelů užívání těchto označení je vedle identifikace samotného výrobku též ochrana spotřebitele před falešnými představami o původu zboží a jeho kvalitě. Ochrana je registrovaným označením poskytována na neomezeně dlouhou dobu.

## 2.3. Ostatní průmyslová práva

Ostatními průmyslovými právy se rozumí práva k takovým nehmotným statkům, které jsou neodmyslitelně součástí úspěchu podnikatele, ale není jim přiznána ochrana dle patentového práva. Jedná se o nejrůznější inovační techniky či doprovodné informace k technickým provedením produktů, na jejichž ochraně má z konkurenčních důvodů podnikatel zájem.

Konkrétně se mezi ostatní průmyslová práva řadí zejména „obchodní tajemství a know-how, které tvoří většinou páteř podniků, a goodwill, který v sobě zahrnuje dobrou pověst podnikatele, jeho podniku, jeho výrobků a služeb, kterou si vydobyl na trhu.“<sup>61</sup> Kategorie ostatních průmyslových práv je úzce spjata s patenty. Vystupuje v pozici obecné formy ochrany výsledků tvůrčí činnosti a patentovou ochranu často doplňuje. Doba ochrany

---

výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.“ zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, § 2

<sup>60</sup>Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, § 18 a násl.

<sup>61</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 75

ostatních průmyslových práv není závislá na udělení patentu a může existovat před, během i po uplynutí doby patentu. Ve prospěch ostatních průmyslových práv svědčí v případě obchodního tajemství absolutní ochrana a v ostatních případech pouze ochrana relativní, která umožňuje uplatnění práv jen v případě naplnění skutkových znaků uvedených v ustanovení obchodního zákoníku o nekalé soutěži<sup>62</sup>.

### 2.3.1. Obchodní tajemství

Obchodní tajemství coby nehmotný statek náležející do majetku podniku požívá ochrany podle ustanovení obchodního zákoníku o nekalé soutěži. Jak již bylo uvedeno, jedná se o obecnou ochranu průmyslového práva, která nevychází ze zvláštních zákonů, ale pouze z obecných předpisů. Existenci práva na ochranu zakládá již samotné naplnění zákonných pojmových znaků<sup>63</sup> obchodního tajemství a nikoliv přihlašovací akt. Toto právo je právem výlučným a absolutním a doba jeho trvání zásadně není omezena<sup>64</sup>.

Konkrétním právem, které svědčí podnikateli z titulu obchodního tajemství, je zejména právo, aby nikdo třetí nezasahoval do jeho práv k obchodnímu tajemství. V případě jeho porušení vzniká podnikateli právo domáhat se zastavení neoprávněného zásahu, nápravy závadného stavu, vydání bezdůvodného obohacení či poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.

### 2.3.2. Know-how

Know-how v pozici předmětu průmyslového vlastnictví požívá obdobné ochrany jako obchodní tajemství. Na rozdíl od obchodního tajemství ovšem zákon neuvádí jeho definici a vymezení tohoto pojmu je ponecháno na odborné literatuře. „V obecném smyslu know-how zahrnuje soubor platných, explicitních nebo nevyslovených informací, ať inovačních nebo

---

<sup>62</sup> Zákon č. 315/1991 Sb., obchodní zákoník, § 44 a násl.

<sup>63</sup> „Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje“ zákon č. 315/1991 Sb., obchodní zákoník, § 17

<sup>64</sup> Doba ochrany je omezena toliko na trvání zákonných definičních znaků obchodního tajemství

chráněných autorským právem či nikoli, které jsou hodnotné, protože je lze aplikovat v praxi, a které nejsou všeobecně známé ani nejsou chráněny podle zvláštních předpisů.<sup>65</sup> Z této i jiných odborných formulací je možno dovodit vztah mezi obchodním tajemstvím a know-how. Jediným definičním rozdílem je utajení. Know-how je tedy pojmem širším a bude-li utajováno, stane se zároveň obchodním tajemstvím.

### 2.3.3. Goodwill

Goodwill je posledním uváděným právem z kategorie ostatních průmyslových práv. Goodwill neboli dobrou pověst „podnikatel získá dlouhodobým přístupem vůči zákazníkům a ostatním obchodním partnerům, např. tím, že se dbá na spolehlivost, přesnost a pečlivost při dodávkách výrobků nebo při poskytování služeb.“<sup>66</sup>

Obdobně jako know-how nepoživá ani goodwill ochrany na základě žádného zvláštního zákona, ale pouze ochrany poskytované v případě naplnění znaků uvedených v ustanoveních obchodního zákoníku o nekalé soutěži.

## 2.4. Očekávaný dopad nového občanského zákoníku do práv průmyslového vlastnictví

V kontextu s přijetím dlouho očekávaného nového občanského zákoníku<sup>67</sup> (dále též NOZ) považuji za vhodné věnovat tomuto zákonu a jeho dopadům do oblasti průmyslových práv jednu z podkapitol své diplomové práce.

---

<sup>65</sup> Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje; Praha 2004; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 138 s.; ISBN 80-7282-031-1; s. 98

<sup>66</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 79

<sup>67</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; přijat dne 3. února 2012, platný ode dne 20. února 2012; očekávaná účinnost ode dne 1. ledna 2014

Ačkoliv se nejedná o stěžejní právní předpis, ze kterého by úprava práv průmyslového vlastnictví vycházela, obsahuje zmíněný zákon ustanovení, která se této problematiky více či méně dotýkají.

Dopady přijetí nového občanského zákoníku je ve své podstatě možné rozdělit na přímé a nepřímé. Přímé důsledky plynou zejména z ustanovení, ve kterých je použit některý z pojmů jako „průmyslové vlastnictví“ či „duševní vlastnictví“. Nepřímé dopady budou vyvolány některými ustanoveními upravujícími obecné záležitosti.

Mezi ustanovení s přímým dopadem, které ovšem nepřinášejí výraznější změny oproti aktuálně účinné právní úpravě, je možné zařadit např. úpravu licenčních smluv (§ 2358 -2389 NOZ), obchodního tajemství (§ 504 NOZ), vad díla spočívající v porušení či ohrožení práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví (§ 2616 NOZ), díla s nehmotným výsledkem (§ 2631 – 2635 NOZ). Jedno z mála ustanovení s přímým dopadem do práv průmyslového vlastnictví, které oproti nynější právní úpravě přinese podstatné změny, je ustanovení o obchodní firmě<sup>68</sup> (§ 423 – 428 NOZ).

Nepřímo se práv plynoucích z průmyslového vlastnictví bude dotýkat např. úprava věcí (§ 496 NOZ) či ustanovení o nekalé soutěži (§ 2972 – 2990 NOZ). Nově budou věci<sup>69</sup> členěny na hmotné a nehmotné, čímž se nehmotný statek coby předmět průmyslového vlastnictví stane věcí v právním smyslu.

---

<sup>68</sup> „Ochrana práv k obchodní firmě náleží tomu, kdo ji po právu použil poprvé. Kdo byl dotčen ve svém právu k obchodní firmě, má stejná práva jako při ochraně před nekalou soutěží.“ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; § 423 odst. (2)

<sup>69</sup> „Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; § 489



### 3. Úprava problematiky průmyslového vlastnictví v EU

Česká republika se přístupem k Evropské unii dne 1. května 2004 zavázala k přenesení části svých pravomocí na orgány EU, čímž mj. vyjádřila, že bude respektovat právní řád EU. V rozsudku Soudního dvora ve věci *Costa v. E.N.E.L.* bylo judikováno, že komunitární právo je „vlastním právním řádem, který se stal součástí právních systémů členských států“<sup>70</sup> a který má před právním řádem členských států přednost. Z tohoto důvodu je pro ČR úprava práv z průmyslového vlastnictví na úrovni EU velmi významná.

Dopad do právního prostředí jednotlivých členských států mají zejména vydávaná nařízení, směrnice a dále též rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, která mají precedentní charakter<sup>71</sup>. Méně důležitými z pohledu závaznosti jsou rozhodnutí, doporučení a stanoviska. Vydávání nařízení vede k přímému sjednocování práva, k tzv. unifikaci. V případě vydávání směrnic dochází pouze k vzájemnému přibližování práva, tedy k tzv. harmonizaci.

V této kapitole nastíním přehled a stručnou charakteristiku základních právních předpisů vydaných orgány EU, které se přímo dotýkají problematiky jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví. V Tabulce 2 uvádím jejich souhrn. Přehled není kompletním seznamem, ale pouze výběrem z mého pohledu stěžejních či aktuálních předpisů. Zvýrazněným předpisům se věnuji v následujícím textu této kapitoly.

Tabulka 2: Přehled právních předpisů EU dotýkajících se oblasti průmyslového vlastnictví

Dokumenty s obecným zaměřením	→ Doporučení Komise č. 2008/416/ES o řízení duševního vlastnictví při předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro
-------------------------------	---

<sup>70</sup> Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1964: *Flaminio Costa v. E.N.E.L.*, Věc C-6/64

<sup>71</sup> Rozborem vybraných rozsudků se věnuji v kapitole 6. „Evropská a česká judikatura z oblasti vymáhání práv z průmyslového vlastnictví“

	<p>univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace</p> <p>→ <b>Směrnice EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví<sup>72</sup></b></p> <p>→ Prohlášení Komise týkající se článku 2 směrnice EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví</p> <p>→ Nařízení Komise (ES) č.1891/2004 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví</p> <p>→ <b>Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo</b></p>
Vynálezy	<p>→ <b>Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany</b></p> <p>→ Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu</p> <p>→ Nařízení EP a Rady (ES) č. 469/2009 o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky</p> <p>→ Rozhodnutí Rady (ES) o přijetí Protokolu, kterým se mění dohoda TRIPS (listopad 2007)</p> <p>→ Protokol, kterým se mění dohoda TRIPS (prosinec 2005)</p> <p>→ Nařízení EP a Rady (ES) č. 1901/2006 o léčivých přípravcích pro pediatrické použití</p> <p>→ Nařízení EP a Rady (ES) č. 816/2006 o nucených licencích na patenty, týkající se výroby farmaceutických výrobků na vývoz do zemí s problémy v oblasti veřejného zdraví</p> <p>→ Nařízení EP a Rady (ES) č. 1610/96 o zavedení dodatkových</p>

<sup>72</sup> Touto směrnicí coby podkladem pro přijetí zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví se zabývám podrobněji v kapitole 4.1. „Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví“

	<p>ochranných osvědčení pro přípravky na ochranu rostlin</p> <p>→ Nařízení Rady (EHS) č. 1768/92 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky</p>
Biotechnologické vynálezy	<p>→ Nařízení EP a Rady 98/44/ES o právní ochraně biotechnologických vynálezů</p>
Průmyslové vzory	<p>→ Rozhodnutí Rady 2006/954/ES, kterým se schvaluje přistoupení ES k Ženevskému aktu Haagské dohody o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů /+ související předpisy/</p> <p>→ <b>Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství</b></p> <p>→ Nařízení Komise (ES) č. 2245/2002, kterým se provádí nařízení Rady č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství</p> <p>→ Nařízení Komise (ES) č. 2246/2002 o poplatcích placených Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) vzhledem k zápisu (průmyslových) vzorů Společenství</p> <p>→ Směrnice EP a Rady 98/71/ES o právní ochraně (průmyslových) vzorů</p>
Topografie polovodičových výrobků	<p>→ Rozhodnutí Rady 94/824/ES o rozšíření právní ochrany topografií polovodičových výrobků na osoby z členských zemí Světové obchodní organizace</p> <p>→ Směrnice EP a Rady 87/55/EHS o právní ochraně topografií polovodičových výrobků</p>
Ochranné známky	<p>→ <b>Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství</b></p> <p>→ Směrnice EP a Rady 2008/95/ES, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách</p>
Označení původu a zeměpisná označení	<p>→ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin</p> <p>→ Nařízení EP a Rady (ES) č. 110/2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení</p>

	lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 → Nařízení Rady (ES) č 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů)
--	--

Zdroj: vlastní zpracování některých informací dostupných z: [www.upv.cz](http://www.upv.cz)

### 3.1. Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003<sup>73</sup>

Toto nařízení, v praxi též označované jako „nařízení o opatřeních na hranicích“, představuje jednotící předpis v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví v situacích, kdy jsou tato práva ohrožována či porušována osobami z nečlenských států EU. Ačkoliv je nařízení přímo účinné, poskytuje v mnohých otázkách pouze obecnou úpravu a její realizaci nechává na národních předpisech. V ČR je prováděcím předpisem těchto požadavků tzv. „protipirátský zákon“<sup>74</sup>.

Účelem nařízení je v první řadě sjednotit a celkově zlepšit fungování systému boje proti porušování práv duševního vlastnictví osobami ze třetích zemí. Výrazným důvodem pro vydání nařízení byla snaha o zvýšení ochrany oprávněných výrobců, obchodníků a v neposlední řadě též spotřebitelů. Smyslem ukládaných opatření je zabránit dovozu zboží porušujícího práva duševního vlastnictví<sup>75</sup> a taktéž potrestat toho, komu z dovozu plyne neoprávněný prospěch, resp. udělit postih za jím způsobenou škodu. K přijetí opatření jsou oprávněny příslušné celní úřady. Opatření mají zabránit uvedení zboží porušujícího práva duševního vlastnictví na celní území Společenství, a to v mezích a stanovenými prostředky.

<sup>73</sup> Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

<sup>74</sup> Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví

<sup>75</sup> Takovým zbožím se rozumí: padělky, nedovolené napodobeniny a zboží, které v členském státě porušuje uvedená práva duševního vlastnictví. Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo; čl. 2 odst. 1

Přijatá opatření spočívají zejména ve zničení zboží či jiným způsobu zabránění vzniku další újmy. Některá opatření mohou též směřovat k zabavení hospodářského prospěchu, který byl daným zbožím neoprávněně získán.

### 3.2. Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012<sup>76</sup>

Vydání tohoto nařízení je výsledkem mnohaletého dohádovacího procesu členských států EU o zavedení tzv. patentu Společenství. Jednání začala již v roce 1975, kdy byla v Lucemburku přijata Úmluva o evropském patentu pro společný trh. Tato úmluva předpokládala zavedení patentu, který by požíval jednotné ochrany na území celého Evropského společenství. Vzhledem k tomu, že nebyla ratifikována dostatečným počtem členských států, nevstoupila tato úmluva nikdy v platnost a až do vydání nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012 nebyla myšlenka jednotné patentové ochrany plně realizována.

V souvislosti s tímto nařízením považuji za důležité zmínit též tzv. Evropskou patentovou úmluvu z roku 1973<sup>77</sup>, která představuje ucelený právní předpis v oblasti udělování patentové ochrany na území Evropského společenství, resp. Evropské unie. Úmluvou byl zřízen Evropský patentový úřad<sup>78</sup>, který je příslušný k udělování tzv. evropského patentu. Přihlášku je možné podat buď přímo u tohoto úřadu, nebo u národních patentových úřadů členských států, které ji následně postoupí Evropskému patentovému úřadu. „Evropský patentový úřad provede formální průzkum přihlášky, rešerši, poté přihlášku zveřejní, na žádost přihlašovatele provede věcný průzkum přihlášky a podle jeho výsledku buď patent udělí, nebo přihlášku zamítne.“<sup>79</sup> Patent se uděluje s teritoriální účinností pro území těch států, které přihlašovatel předem označil. Samotné udělení evropského patentu Evropským patentovým úřadem je pouze prvním krokem k získání ochrany. Druhým krokem je jeho uznání v příslušných členských státech. Takto akceptovaný evropský patent poté

---

<sup>76</sup> Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany

<sup>77</sup> Úmluva o udělování evropských patentů ze dne 5. října 1973 přijatá v Mnichově

<sup>78</sup> EPO = European Patent Office se sídlem v Mnichově

<sup>79</sup> Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3; s. 29

požívá ochranu a je podřízen stejnému režimu jako národní patent té které členské země, ve které byl uznán<sup>80</sup>. Z uvedeného je zřejmé, že evropský patent ve své konečné podobě představuje pouze jakýsi svazek národních patentů, s čímž jsou spojeny mnohé nevýhody a rizika. Jde zejména o časovou i finanční náročnost a dále o nedostatek právní jistoty. Tím, že se ochrana uznaného patentu řídí režimem národních patentů, jsou též spory z něj vznikající řešeny národními cestami. Může tak nastat situace, že spor o tomtéž předmětu ochrany bude na úrovni jednotlivých států rozhodnut rozdílně.

Evropská patentová úmluva předpokládá ve svém článku 142<sup>81</sup> možnost uzavírání tzv. zvláštních úmluv, na základě kterých by byla zavedena ochrana jednotného patentu ve členských státech úmluvy. Ve smyslu zmíněného článku se takovou úmluvou stalo nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany (dále též Nařízení). Samotnému vydání Nařízení předcházelo přijetí rozhodnutí Rady 2011/167/EU<sup>82</sup>. Tímto rozhodnutím se povolilo navázání posílené spolupráce pro oblast vytvoření jednotné patentové ochrany<sup>83</sup>. Zúčastněnými členskými státy jsou všechny členské státy EU vyjma Španělska a Itálie.

Nařízení představuje jednu ze tří složek tzv. patentového balíčku. Těmi dalšími jsou nařízení Rady (EU) č. 1260/2012<sup>84</sup> a Dohoda o jednotném patentovém soudu přijatá dne 19. února 2012. Ve vzájemném spolupůsobení se tyto tři právní dokumenty podílí na vytvoření a zajištění účinného a účelného jednotného systému poskytujícího patentovou ochranu na území EU.

---

<sup>80</sup> „Evropský patent má v každém smluvním státě, pro který byl udělen, stejný účinek a podléhá stejnému režimu jako národní patent udělený v tomto státě, pokud tato úmluva nestanoví jinak.“ Úmluva o udělování evropských patentů; čl. 2 odst. 2

<sup>81</sup> „Skupina smluvních států, která ve zvláštní dohodě stanovila, že evropský patent udělený pro tyto státy má na celém jejich území jednotnou povahu, může stanovit, že evropský patent lze udělit pouze společně pro všechny tyto státy.“ Úmluva o udělování evropských patentů; čl. 142 odst. 1

<sup>82</sup> Rozhodnutí Rady č. 2011/167/EU ze dne 10. března 2011, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany

<sup>83</sup> Rozhodnutí Rady č. 2011/167/EU, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany; čl. 1

<sup>84</sup> Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu

Nařízení využívá již fungujícího systému udělování evropských patentů, který vychází z ustanovení Evropské patentové úmluvy, a nově zavádí možnost ochrany formou tzv. evropského patentu s jednotným účinkem. Smyslem zavedení této eventuality je snaha o posílení a sjednocení poskytované ochrany a zjednodušení jejího získání. „Jednotná patentová ochrana bude podporovat vědeckotechnický pokrok a fungování vnitřního trhu tím, že zajistí, aby byl přístup k patentovému systému snazší, méně nákladný a právně zajištěný.“<sup>85</sup>

O udělení jednotného účinku evropskému patentu rozhoduje Evropský patentový úřad, který též vede příslušný rejstřík. Pro přiznání jednotného účinku je nutné, aby byl soubor patentových nároků ve vztahu ke všem zúčastněným členským státům shodný a aby byl tento účinek zapsán v uvedeném rejstříku. Výrazné zjednodušení oproti evropskému patentu spočívá v tom, že za evropský patent s jednotným účinkem se bude platit pouze jeden roční udržovací poplatek a případné spory ohledně posouzení platnosti či porušení práv bude řešit jednotný patentový soud. V pravomoci tohoto soudu bude též řešení sporů vzniklých z evropského patentu, které, jak jsem již zmínila výše, musel až doposud majitel evropského patentu řešit odděleně v každém členském státu.

Účinnost Nařízení je stanovena na 1. ledna 2014, resp. na den platnosti Dohody o jednotném patentovém soudu<sup>86</sup>.

Další velmi důležitou složkou zmíněného patentového balíčku je Dohoda o jednotném patentovém soudu, kterou se konstituuje zvláštní systém soudní ochrany evropských patentů s jednotným účinkem, resp. též evropských patentů. Vytvořená dvoustupňová soustava bude tvořena soudy první instance a jedním soudem druhé instance.

---

<sup>85</sup> Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany; 4. bod odůvodnění

<sup>86</sup> Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, čl. 18 odst. 2

### 3.3. Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství

Přijetím tohoto nařízení došlo k výraznému zjednodušení a zefektivnění ochrany průmyslových vzorů poskytované na území EU. Nařízení nepřímo navazuje na směrnici EP a Rady č. 98/71/ES<sup>87</sup> a nově zavádí institut průmyslového vzoru Společenství (dále též komunitární vzor) coby nového předmětu jednotné ochrany.

Průmyslový vzor Společenství umožňuje přihlašovatel získať jedinou přihláškou ochranu tohoto vzoru působící na celém území EU. Pro případ přistoupení nového státu „se průmyslový vzor Společenství chráněný nebo přihlášený před přístupem rozšíří na území těchto členských států tak, aby měl stejné účinky v celém Společenství.“<sup>88</sup> Zápis provádí Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu na základě registračního principu s tím, že přihlášku je možno podat jak u tohoto úřadu, tak u příslušného ústředního úřadu členského státu. Před samotným zápisem nedochází ani k věcnému průzkumu novosti, ani ke zkoumání individuální povahy vzoru<sup>89</sup>. Tento princip zápisu byl zvolen zřejmě z důvodu urychlení a odlehčení povinností úřadu. K případnému přezkoumání novosti a individuální povahy průmyslového vzoru dochází až v případě podané žádosti o prohlášení neplatnosti dle článku 52.

Nařízení poskytuje oprávněným osobám dvě formy ochrany. V první řadě se jedná o zapsaný průmyslový vzor, jehož zápis, jak jsem již uvedla, provádí Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu na základě řádně podané přihlášky. Přihláška musí obsahovat samotnou žádost o zápis do rejstříku, údaje o totožnosti přihlašovatele, reprodukovatelné vyobrazení vzoru a v neposlední řadě též uvedení výrobků, pro které bude vzor užíván. Ochrana takto zapsaného vzoru se poskytuje na 5 let a v součtu může dosáhnout až 25 let<sup>90</sup>.

---

<sup>87</sup> Směrnice EP a Rady č. 98/71/ES ze dne 13. Října 1998 o právní ochraně (průmyslových) vzorů

<sup>88</sup> Jakl, L.: Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice; Praha 2003; Úřad průmyslového vlastnictví; 2. doplněné a přepracované vydání; 228 s.; 163 s.; ISBN 80-7282-033-8; s. 211

<sup>89</sup> Novost a individuální povaha vzoru jsou dle článku 4 uvedeného nařízení jedinými požadavky na získání práva na ochranu

<sup>90</sup> Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství; čl. 12, čl. 36 odst. 1 a 2



Druhou formou ochrany je tzv. nezapsaný průmyslový vzor, kterému nařízení přiznává ochranu v délce pouhých 3 let. Výhodou nezapsaného vzoru je jeho neformálnost a osvobození od placení poplatků. Nevýhodou je nižší stupeň poskytované ochrany.

Osoby oprávněné z obou forem průmyslových vzorů mají právo daný vzor užívat. Zatímco přihlašovatel zapsaného průmyslového vzoru je oprávněn též zabránit třetí osobě užívat bez jeho souhlasu daný vzor, osoba oprávněná z nezapsaného průmyslového vzoru může zabránit v konání takových kroků třetí osobě pouze v případě, že k porušování dochází na základě kopírování chráněného vzoru.<sup>91</sup>

### 3.4. Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství

V důsledku mnohačetných změn předchozího nařízení o ochranné známce<sup>92</sup> z roku 1993 dospěla Rada EU k závěru nutnosti rekodifikace předpisu upravujícího ochrannou známku Společenství. Z tohoto důvodu přijala dne 26. února 2009 nařízení se stejným názvem, ovšem se srozumitelnější a přehlednější úpravou, a zrušila nařízení předchozí.

Obdobně jako průmyslový vzor Společenství, požívá ochranná známka Společenství ochranu na celém území EU, a to pouze na základě přihlášky podané opět buď u Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu, nebo u příslušného ústředního úřadu členského státu. Přihlašovatel tedy podává jednu přihlášku a je povinen platit pouze jeden společný poplatek. Přihláška musí obsahovat žádost o zápis, údaje o totožnosti přihlašovatele, stanovení výrobků či služeb, na které se zápis vztahuje, a vyobrazení ochranné známky.

Nevýhodou zápisu ochranné známky Společenství je nutnost (ovšem ne povinnost) provedení předběžné důkladné rešerše, neboť případná kolize s některou národní ochrannou známkou je důvodem k zamítnutí celé přihlášky.

---

<sup>91</sup> Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství; čl. 19

<sup>92</sup> Nařízení Rady (ES) č. 40/94 o ochranné známce Společenství

Majiteli ochranné známky Společenství je dle článku 9 tohoto nařízení přiznáno výlučné právo známku užívat a zakázat její neoprávněné užívání třetí osobou. Celková absolutní doba ochrany je neomezená, k jejímu prodlužování však musí docházet každých 10 let. Nařízení kromě základních pojmů, procesu podávání přihlášek a zápisného řízení upravuje též režim tzv. kolektivní ochranné známky Společenství<sup>93</sup>.

Zápisem ochranné známky Společenství získává její nabyvatel „velice silný, nadnárodní právní titul k uplatňování svých práv k označení výrobků či služeb, a to zejména v případech marketingových záměrů, u nichž se počítá s přesahem za hranice jednoho státu.“<sup>94</sup>

---

<sup>93</sup> Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství; čl. 66 a násl.

<sup>94</sup> Mališ, P.: „Ochranná známka Společenství - výhodná ochrana označení v celé EU“; 2009; dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/ochranna-znamka-spolecenstvi-vyhodna-ochrana-oznaceni-v-cele-eu>

## 4. Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví jako výsledek implementace směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES

Problematika vymáhání práv z průmyslového vlastnictví není na vnitrostátní úrovni upravena v jednom zákoně, ale jednotlivé její části jsou obsaženy ve speciálních, resp. obecných právních předpisech. Stěžejním speciálním zákonem se stal zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví<sup>95</sup>, který byl přijat v rámci harmonizačního procesu EU, konkrétně v důsledku povinnosti transponovat cíle vyjádřené ve směrnici EP a Rady č. 2004/48/ES<sup>96</sup> do právních řádů členských států EU, tedy vč. ČR. V následujících podkapitolách se nejprve budu věnovat některým ustanovením zmíněné směrnice a dále pak samotnému zákonu o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

### 4.1. Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví

Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví (dále též „Směrnice“) byla přijata jako jeden z prostředků pro vytvoření a zajištění řádného fungování vnitřního trhu EU, neboť ochrana duševního vlastnictví je ve smyslu Směrnice jedním z předpokladů jeho úspěšného fungování. „Ochrana duševního vlastnictví je důležitá nejen pro podporu inovace a tvořivosti, ale také pro rozvoj zaměstnanosti a zvýšení konkurenceschopnosti.“<sup>97</sup>

---

<sup>95</sup> Celým názvem zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví

<sup>96</sup> Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví

<sup>97</sup> Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví; 1. bod odůvodnění

Směrnice plně respektuje mezinárodní závazky členských států i samotné EU plynoucí z Dohody TRIPS<sup>98</sup> a dalších existujících mezinárodních smluv<sup>99</sup> a naopak jejich rozsah v mnohých směrech rozšiřuje a zpřísňuje.

Směrnice se orientuje na sjednocení opatření, řízení a nápravných opatření sloužících k zajištění dodržování práv z duševního vlastnictví upravených v právních předpisech členských států, vyjma předpisů práva trestního. „Cílem této směrnice je sblížení právních systémů tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany vnitřního trhu.“<sup>100</sup> Z takto pozitivně vymezeného cíle vychází jednotlivé harmonizační požadavky vyjádřené v ustanoveních Směrnice.

Směrnice definuje osoby oprávněné z práv duševního vlastnictví, dále upravuje problematiku důkazních prostředků a zakotvuje právo na informace. Dalšími oblastmi, kterým se Směrnice ve svých ustanoveních věnuje, jsou předběžná a zajišťovací opatření, opatření vyplývající z rozhodnutí ve věci, náhrada škody a nákladů řízení a možnost zveřejnění soudního rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že oblast působnosti Směrnice<sup>101</sup> nebyla stanovena dostatečně přesně, následovalo vydání upřesňujícího předpisu<sup>102</sup>, který vymezuje minimální rozsah pojmu práv duševního vlastnictví. Dle prohlášení jsou těmito právy přinejmenším právo autorské, práva příbuzná autorskému právu, zvláštní právo pořizovatele databází, práva tvůrce topografií polovodičových výrobků, práva k ochranným známkám, práva k (průmyslovým) vzorům, patentová práva včetně práv odvozených z dodatkových ochranných osvědčení, zeměpisná označení, práva k užitným vzorům, odrůdová práva a ve stanovených případech též obchodní jména.

---

<sup>98</sup> Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (aktuálně platná pro 157 států)

<sup>99</sup> Mezi tyto smlouvy patří zejména Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, Bernská úmluva o ochraně literárních děl a Římská úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací.

<sup>100</sup> Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví; 10. bod odůvodnění

<sup>101</sup> „...použijí se opatření,... na jakékoliv porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotčeného členského státu.“ Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví; čl. 2 odst. 1

<sup>102</sup> Prohlášení Komise 2005/295/ES týkající se článku 2 směrnice EP a Rady 2004/48/ES o vymáhání práv duševního vlastnictví

Požadavky Směrnice byly do právního řádu ČR implementovány přijetím výše zmíněného zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a dále přijetím zákona č. 216/2006 Sb., kterým se mění autorský zákon. Ačkoliv tyto kroky přinesly sjednocení úpravy dodržování práv z průmyslového vlastnictví na úrovni členských států EU, k vytvoření úplné jednotné úpravy na vnitrostátní úrovni zatím nedošlo a nadále se problematika dodržování a vymáhání práv z průmyslového vlastnictví vyskytuje i v ustanoveních jiných právních předpisů<sup>103</sup>.

## 4.2. Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Hlavním důvodem pro vydání zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví bylo již výše uvedené přijetí Směrnice a nutnost její implementace do vnitrostátního právního řádu. Dalším důvodem byla roztržitost předchozí úpravy a potřeba jejího sjednocení. Uvedený zákon se tak stal průřezovým právním předpisem, který sjednocuje právní prostředky k vymáhání práv plynoucích z jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví a který je plně harmonizovaný s právními úpravami ostatních členských států EU.

Zákon poskytuje ochranu formou soukromoprávních prostředků a obsahuje zejména hmotněprávní ustanovení. Procesním ustanovením je pouze vymezení působnosti Městského soudu v Praze coby soudu věcně příslušného ve věcech průmyslového vlastnictví. K výkonu této působnosti byly zřízeny specializované senáty.

K využití postupů dle tohoto zákona nemusí být chráněná práva přímo porušována, ale postačí jejich ohrožení. Vymahatelná jsou práva náležející oprávněné osobě z uděleného patentu, užitého vzoru, průmyslového vzoru, označení původu, zeměpisného označení, ochranné známky a topografie polovodičových výrobků. Subjekty, které jsou oprávněny vymáhat dodržování svých průmyslových práv a případně se bránit proti neoprávněným

---

<sup>103</sup> Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

zásahům třetích osob, jsou zákonem taxativně definovány.<sup>104</sup> Jsou jimi v první řadě vlastníci nebo majitel<sup>105</sup> daného práva, dále osoba oprávněná právo užívat (např. nabyvatel licence na základě smlouvy o udělení licence) a v neposlední řadě za stanovených podmínek též profesní organizace ochrany práv. Chráněné právo, které je oprávněn vymáhat nabyvatel licence, je právem odvozeným a zákon pro případ jeho vymáhání stanoví další podmínky. Nabyvatel licence může vymáhat tato odvozená práva pouze se souhlasem vlastníka nebo majitele a bez tohoto souhlasu jen za předpokladu, že majitel i přes upozornění na porušení či ohrožení práva nezapočal do jednoho měsíce řízení v dané věci.

#### 4.2.1. Právní prostředky ochrany poskytované zákonem č. 221/2006 Sb.

Zákon zakotvuje ve svých ustanoveních právo na informace, které představuje relativní právo oprávněné osoby požadovat vůči třetí osobě informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je právo porušováno. Jak jsem již uvedla, jedná se o právo relativní a není možné jej uplatnit proti kterékoliv třetí osobě, ale jen proti takové, která svým chováním naplňuje zákonné definiční znaky<sup>106</sup>. Z tohoto ustanovení je možné dovodit, že povinnost poskytnout informace se nebude vztahovat např. na spotřebitele jednajícího v dobré víře. Zákon upravuje i situaci, kdy nedojde k dobrovolnému poskytnutí požadovaných informací. V takovém případě je daná osoba oprávněná uplatnit své právo na informace u soudu. „Právo na informace je institutem sloužícím ke zlepšení vymahatelnosti práv z průmyslového

---

<sup>104</sup> Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví; § 2 odst. 1

<sup>105</sup> Tato dvě významově shodná označení pramení z rozdílné terminologie příslušných zvláštních zákonů. Pojem „vlastník“ je užíván např. v souvislosti s průmyslovými vzory či ochrannými známkami, pojem „majitel“ se naopak uvádí např. v souvislosti s vynálezy či užitnými vzory.

<sup>106</sup> „Oprávněná osoba může požadovat vůči třetí osobě, a) která za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu držela zboží, porušující právo, nebo b) která za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu užívala služby porušující právo, nebo c) o níž bylo zjištěno, že za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytovala služby užívané při činnostech porušujících právo, anebo d) která byla označena osobou uvedenou v písmeni a), b) nebo c) jako osoba účastnící se výroby, zpracování, skladování nebo distribuce zboží či poskytování služeb, informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo.“ zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví; § 3 odst. 1

vlastnictví. Jeho účelem je poskytnout žalobci ve sporu dostatek informací k ochraně jeho práv a k posouzení účelnosti žaloby.<sup>107</sup>

Porušením práva na informace a jeho vymáháním soudní cestou se zabývám v kapitole 6.2. „Právo na informace, „třetí osoba““, kde provádím rozbor rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. /č. j.: 23 Cdo 4407/2011.

Klíčová ustanovení zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví jsou bezpochyby § 4 a § 5, ve kterých jsou uvedeny konkrétní prostředky ochrany, jimiž se oprávněná osoba může domáhat svých práv z průmyslového vlastnictví.

Nejmírnějším opatřením k nápravě je uplatnění tzv. zdržovacího žalobního nároku, jehož účelem je předejít dalším neoprávněným zásahům do chráněných práv. Žalobce se domáhá, aby se třetí osoba zdržela opětovného protiprávního jednání. Dodržování soudně uděleného zákazu je možné vynucovat opětovným ukládáním peněžitých pokut.

Dalším právním prostředkem v rukou oprávněné osoby je žaloba na odstranění následků ohrožení nebo porušení práv. Zákon demonstrativně uvádí způsoby vedoucí k odstranění následků neoprávněného zásahu. Jsou jimi zejména stažení výrobků z trhu či trvalé odstranění nebo zničení výrobků, materiálů, nástrojů a zařízení určených k porušování či ohrožení chráněného práva. Taxativně jsou uvedeny případy, kdy soud zničení nenařídí. Zákonodárce vzal v tomto směru v potaz zájmy třetích osob či případnou nepřiměřenost tohoto opatření.

Pasivně legitimovaným může být v případě obou zmíněných žalob nejen přímý porušovatel, ale též osoba, která vlastní prostředky či služby, jež porušovatel užil k neoprávněnému zásahu.

Zákon umožňuje namísto uvedených žalob využití některých alternativních opatření k nápravě. Takovým opatřením je například možnost soudu nařídit peněžní vyrovnání. Takto může soud postupovat pouze v případě, podá-li porušovatel návrh na takové řešení a nedošlo-li k porušení nebo ohrožení chráněných práv úmyslně či z nedbalosti.

---

<sup>107</sup> Horáček, R. a kol.: Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví: komentář; Praha 2008; C.H.Beck; 2., podstatně doplněné vydání; 543 s.; ISBN 978-80-7400-058-4; s. 331

Vedle zmíněných opatření k nápravě přiznává zákon oprávněné osobě též právo na uveřejnění rozsudku na náklady porušovatele.

Dalšími žalobami, které může oprávněná osoba užít k dosažení svých práv z průmyslového vlastnictví, je žaloba na náhradu škody, žaloba na vydání bezdůvodného obohacení a žaloba na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Peněžitou částku, kterou je porušovatel povinen uhradit, může soud stanovit buď podle výše skutečné škody, resp. bezdůvodného obohacení, nebo paušálně podle pravidel stanovených uvedeným zákonem. Při určování výše peněžité částky je soud povinen přihlídnout ke všem odpovídajícím okolnostem toho kterého případu.<sup>108</sup>

---

<sup>108</sup> Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví; § 4 a § 5. Horáček, R. a kol.: Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví: komentář; Praha 2008; C.H.Beck; 2., podstatně doplněné vydání; 543 s.; ISBN 978-80-7400-058-4



## 5. Komparace některých aspektů průmyslového vlastnictví v ČR a zahraničí<sup>109</sup>

I přesto, že se rozdíly v ochraně průmyslového vlastnictví s ohledem na množství uzavíraných mezinárodních dohod výrazně stírají, existují mezi právními úpravami jednotlivých zemí určité odchylky. Ty jsou dány zejména jiným stupněm rozvinutosti oboru průmyslových práv a jejich dosud celosvětově nejednotnou systematikou.

Cílem této kapitoly je vystihnout některé rozdíly a uvést specifika, která jsou charakteristická pro systém ochrany průmyslového vlastnictví ve vybraných státech. Vzhledem k existenci Evropské unie a právního řádu, který je jednotícím prvkem v pojetí průmyslových práv na území všech jejích členských států, zaměřím se v této kapitole pouze na vybrané mimoevropské státy.

Dlouhodobě je náhlý rozvoj průmyslově právní ochrany v určité zemi či na nějakém území vnímán jako impulz pro rozmach průmyslu a následný vzestup obchodu. Množství základních právních prostředků, které slouží k ochraně předmětů průmyslového vlastnictví, je relativně omezené a celosvětově stálé. Existuje však celá škála modifikací těchto základních prostředků ochrany a ve své podstatě je tedy možné hovořit o určitých podkategoriích, které jsou odvozené od základních forem ochrany<sup>110</sup>. V následujících kapitolách se věnuji zvláštnostem, které se vyskytují v právních řádech zvolených států, resp. celých kontinentů. Pro svou práci jsem si vybrala Afriku, nejchudší a nejméně průmyslově rozvinutý obydlený kontinent, a Asii coby světadíl s velkou diverzitou ekonomik i kultur.

---

<sup>109</sup> Jakl, L.; Přádná, Z.: *Mimoevropské systémy právní ochrany průmyslového vlastnictví*; Praha 2009; Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.; druhé aktualizované vydání; 202 s.; ISBN 978-80-86855-47-9

<sup>110</sup> V rámci ochrany prostřednictvím patentu je možné se setkat například s importačním patentem, přídatkovým patentem či s tzv. autorským osvědčením. Importační patent se uděluje na základě jeho předchozího získání v jiné zemi a je využíván např. v Argentině. Přídatkový patent se uděluje k již udělenému patentu a předmětem ochrany je v tomto případě pouze vylepšené řešení původního vynálezu. Formou přídatkového patentu je možné požívat ochranu např. v Austrálii či na Novém Zélandu. Co se týče autorského osvědčení, jeho modifikace nespočívá ve formě ochrany, ale v tom, komu svědčí práva z něj udělovaná. Oprávněným z výlučného dispozičního práva je stát a užívací právo je poskytnuto státním organizacím. Autorským osvědčením jsou chráněny některé vynálezy na území Kuby a Severní Koreji.

## 5.1. Afrika

V Africe, jednom z nejméně průmyslově rozvinutých kontinentů, se ochrana práv z průmyslového vlastnictví začala postupně prosazovat až ve druhé polovině minulého století a doteď nelze hovořit o tom, že by kvalita poskytované ochrany byla dostačující.

Ačkoliv přibývá vyspělých afrických států<sup>111</sup>, které jsou schopny nabídnout národní právní ochranu průmyslového vlastnictví, je na tomto kontinentě stále celá řada menších a chudších států, které tuto ochranu zatím samostatně zajistit nedokáží. V afrických státech, které nemají dostatečně rozvinutý vlastní právní řád, je ochrana průmyslového vlastnictví poskytována na základě členství v některém z regionálních seskupení. Takovými jednotičními organizacemi jsou OAPI a ARIPO<sup>112</sup>. Obě byly založeny s cílem zjednodušit a v některých případech vůbec zavést průmyslově právní ochranu. V mnohém se organizace nechaly inspirovat již ověřenými instituty, které zavedla a které jsou využívány na území EU. Ačkoliv obě tato seskupení dosud fungují, jejich rozvoj je již po dlouhá léta zastaven, a to zejména vlivem neustálé nejistoty ohledně politického stavu v jednotlivých členských zemích.

OAPI nabízí ochranu průmyslových práv na území svých členských států<sup>113</sup>. Organizace byla založena s cílem vytvořit pro členské státy jednotné bezpečné právní prostředí, které by nahrazovalo chybějící národní úpravy. Ochranu poskytuje vedle základních prostředků (patent, užitný vzor, průmyslový vzor, ochranná označení, apod.) též formou tzv. přídávkového osvědčení k uděleným patentům. Podání jediné přihlášky, která podléhá pouze formálnímu průzkumu, postačí k udělení společné ochrany s platností pro území všech členských států. Tento systém ochrany je velmi podobný nově zaváděnému institutu evropského patentu s jednotným účinkem<sup>114</sup>, který taktéž poskytuje ochranu na území všech členů bez nutnosti jejich určení. Vzhledem k tomu, že národní právní předpisy jednotlivých

---

<sup>111</sup> Např. Jihoafrická republika, Maroko, Lybie, Egypt, apod.

<sup>112</sup> OAPI = African Intellectual Property Organisation (Africká organizace duševního vlastnictví), založená v roce 1962; ARIPO = African Regional Industrial Property Organisation (Africká regionální organizace průmyslového vlastnictví), založená v roce 1976

<sup>113</sup> OAPI má 16 členských států - Benin, Burkina Faso, Kamerun, Středoafriická republika, Kongo, Cote d'Ivoire, Rovníková Guinea, Gabun, Guinea, Guinea Bissau, Mali, Mauretánie, Niger, Senegal, Čad, Togo.

<sup>114</sup> Institutu evropského patentu s jednotným účinkem se věnuji v kapitole 3.2. „Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012“

členských států problematiku průmyslového vlastnictví vůbec neupravují, je ochrana skrze OAPI jedinou možnou cestou, jak si v těchto státech zajistit práva k předmětům průmyslového vlastnictví. Zajímavostí zůstává fakt, že případné řízení o zrušení patentu či jiného prostředku ochrany se děje již na národní úrovni dle právních předpisů jednotlivých států, ovšem s účinkem pro celé území OAPI. Udělený patent je platný 20 let, užitný vzor 5 let s možností jednoho opětovného prodloužení. Užitný vzor je chráněn taktéž po dobu 5 let, ovšem k následnému prodloužení může dojít až dvakrát.

Druhou ze zmíněných afrických organizací je ARIPO. Oproti OAPI jsou členské státy ARIPO<sup>115</sup> z pohledu nabízené národní průmyslově právní ochrany mnohem vyspělejší. Přestože některé členské státy stále nemají ve své legislativě průmyslové vlastnictví vůbec zakotveno, většina z nich již ano, a vedle ochrany skrze ARIPO je tak možno využít též národní cestu k přiznání práv. V přihlášce, která se podává buď u úřadu ARIPO, nebo u některého z národních úřadů, je nutno označit ty členské státy, pro jejichž území se žádá o přiznání práva a poskytnutí ochrany. Úřad ARIPO provádí formální a věcný průzkum a v případě kladného výsledku informuje označené členské státy o možnosti udělení patentu. Jestliže členské státy nevznesou námitky, dojde k udělení patentu. Systém udělování patentů je v mnohém shodný s tzv. evropským patentem<sup>116</sup>. Patent udělený ARIPO je platný 20 let, užitný vzor 10 let a průmyslový vzor také 10 let.

Jihoafrická republika coby jeden z nejvyspělejších afrických států poskytuje zájemcům o přiznání průmyslových práv ucelený a bezpečný režim ochrany. Soustava předmětů průmyslového vlastnictví a jim přiznaných práv je velice podobná evropskému systému. Navíc jako zvláštní kategorii průmyslového vzoru zavádí též tzv. funkční vzory, kterým poskytuje ochranu po dobu 10 let. Patenty požívají ochranu 20 let, průmyslové vzory 15 let a ochranné známky 10 let s možností opakovaně obnovy vždy o dalších 10 let.

---

<sup>115</sup> ARIPO má 15 členských států – Botswana, Gambie, Ghana, Keňa, Lesotho, Malavie, Mosambik, Siera Leone, Somálsko, Sudan, Swaziland, Uganda, Tanzanie, Zambie, Zimbabwe.

<sup>116</sup> Institutu evropského patentu se věnuji v kapitole 3.2. „Nařízení EP a Rady (EU) č. 1257/2012“

## 5.2. Asie

Asie je nejlidnatějším a nejhustěji osídleným kontinentem, na jehož území se rozkládá velké množství ekonomicky aktivních a velice rychle se rozvíjejících států. Asiaté jsou všeobecně nadmíru motivováni k práci, rozvoji a následnému úspěchu. Z tohoto důvodu jsou dnes velmi obávaným průmyslovým a hlavně též obchodním konkurentem pro dřívější světové špičky – Evropu a Spojené státy americké. Mezi nejvyspělejší a celosvětově nejrychleji průmyslově rostoucí státy se řadí v první řadě Čína a Indie. Na druhou stranu existují v Asii i zaostalejší státy, jejichž právní řády ochranu průmyslového vlastnictví nedostatečně, resp. vůbec neupravují a které jsou součástí nadnárodního seskupení. Takovou organizací je např. ASEAN<sup>117</sup>, který svým členským státům<sup>118</sup> nabízí jednotný systém právní ochrany opírající se o vzájemnou spolupráci.

Aktuálně projevují úspěšné asijské státy zájem o mezinárodní spolupráci a probíhá trend harmonizace právního prostředí asijských zemí se systémem právní ochrany EU. V následujícím textu se zaměřím na některé zvláštnosti poskytování průmyslově právní ochrany ve třech státech odlišných v kultuře i ekonomických tradicích - Číně, Japonsku a Izraeli.

Čína je jednou z největších světových ekonomik. Její úspěch vychází především z vysoké koncentrace pracovní síly a z toho plynoucích relativně nízkých výrobních nákladů. Z tohoto důvodu je třeba zajistit dostatečnou nadnárodní ochranu proti levnějším výrobkům exportovaným z Číny, které často porušují výlučná práva majitelů zejm. ochranných známek udělených v Evropě či na jiných územích. V posledních obdobích je možné vysledovat určité pokroky v systému udělování právní ochrany a též zavádění některých opatření na hranicích, které by se měly významně podílet za snížení vývozu nelegálních výrobků. Těmito kroky dává Čína najevo zájem o zajištění účinné ochrany a zamezení výše popsaného pirátství. Čínský právní systém ochrany patentem je velice blízký evropskému a vychází ze stejných základů. Zajímavostí je, že ačkoliv jsou geny a DNA zásadně nepatentovatelné, v případě

---

<sup>117</sup> Association of Southeast Asian Nations

<sup>118</sup> ASEAN má 10 členských států - Brunej, Kambodža, Indonésie, Laos, Malajsie, Myanmar, Filipíny, Singapur, Thajsko a Vietnam.

jejich přesného vymezení a prokázání průmyslové využitelnosti je možné je pod patentovou ochranu podřadit. Oproti užitným a průmyslovým vzorům podléhá udělení patentu předchozímu věcnému průzkumu. Patent je udělován na 20 let, užité a průmyslové vzory na 10 let. Z hlediska zahraničního obchodu je jednou z největších nevýhod nutnost podání přihlášky v čínštině. Tato bariéra silně snižuje zájem zahraničních přihlašovatelů o získání patentové či jiné ochrany práv průmyslového vlastnictví.

Japonsko patří k ekonomicky nejvyspělejším a průmyslově nejrozvinutějším asijským státům. Zajímavostí je, že ochrana počítačových programů může být zajištěna jak autorskoprávními, tak průmyslověprávními prostředky. Vyloučen není ani jejich souběh. Patentovou ochranu je možno využít i na nové odrůdy rostlin. Z pohledu zahraničního přihlašovatele je však situace ještě komplikovanější než v Číně. Přihláška musí být opět podána v úředním jazyce, tedy v japonštině. V řízení o přihlášce dokonce musí být cizinci zastoupeni japonským patentovým zástupcem či advokátem. Udělený patent platí zásadně 20 let, u léčiv a některých zákonem vymezených vynálezů však existuje možnost jeho prodloužení. Užité i průmyslové vzory jsou chráněny také po dobu 20 let.

Izrael je představitel dalšího ekonomicky silného asijského státu. Systém udělování ochrany průmyslovým právům nevybočuje z obecných zásad, několik odlišností však obsahuje. Nestandardní je např. platba udržovacích poplatků. První je třeba zaplatit do tří měsíců od udělení patentu, následující poté ke konci 6., 10., 14. a 18. roku. Další zvláštností oproti evropskému systému je možnost udělení tzv. přídávkového patentu, který sdílí osud s hlavním patentem. Užitným vzorům se dosud ochrana vůbec neposkytuje. Doba platnosti je 20 let, průmyslového vzoru 10 let a ochranné známky 7 let s možností opakovaného prodloužení vždy o 14 let.

## 6. Evropská a česká judikatura z oblasti vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

V této kapitole se budu zabývat analýzou vybraných rozsudků Nejvyššího soudu ČR a Soudního dvora EU, které se týkají problematiky vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Vzhledem k žádoucí aktuálnosti právních názorů jsem výběr zaměřila na rozhodnutí vydaná v roce 2012.

### 6.1. Ochranné známky, „plísňový sýr“

K vyřešení níže popsaného sporu bylo třeba odpovědět na otázku, zda je možno vyhovět žalobnímu zdržovacímu nároku za situace, kdy v době rozhodování sporu je již dobrovolně upuštěno od protiprávního jednání.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 4. 2012 (sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4532/2011) je posledním z vydaných soudních rozhodnutí níže popsaného případu a završením sporu, který vedla francouzská společnost BONGRAIN S.A. spolu s českou společností TPK, spol. s r.o. (dále jen Žalobci) proti polské společnosti Polser Sp. z o.o. (dále jen Žalovaný). Spor byl veden z důvodu tvrzeného porušování práv k ochranným známkám a narušování hospodářské soutěže nekalou soutěží.

Žaloba směřovala k Městskému soudu v Praze a Žalobci se v ní formou zdržovacího nároku domáhali přiznání ochrany proti porušování výlučných práv k ochranným známkám. Tvrzení opírali o skutečnost, že Žalovaný bez souhlasu vlastníka národní ochranné známky užíval pro shodné výrobky označení, které je podobné jejich chráněné ochranné známce. Na straně veřejnosti tak hrozila pravděpodobnost záměny či vznik asociace mezi označením a ochrannou známkou<sup>119</sup>. Žalovaný vyráběl a na území ČR distribuoval plísňový sýr pod označením „KAREL IV“ a „PRÉSIDENT KAREL IV.“ v modroběžových obalech

---

<sup>119</sup> § 8 odst. 2 b) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

s vyobrazením královské koruny v červenozlaté barvě s modrými ozdobami. Na Obrázku 1 jsou zaregistrované ochranné známky, k jejichž napodobení mělo dojít.

Obrázek 1: zapsaná ochranná známka č. 273119, ochranná známka č. 295946 a ochranná známka č. 295185, jejímiž vlastníky je společnost BONGRAIN S.A. (jeden z Žalobců)



Zdroj: Databáze ochranných známek platných v České republice, dostupné z: [www.upv.cz](http://www.upv.cz)

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 4. listopadu 2009 žalobu zamítl (č. j. 41 Cm 86/2008-126) a nevyhověl tak vzneseným zdržovacím nárokům, neboť shledal, že do budoucna nehrozí opakování protiprávního jednání. Vycházel ze skutečnosti, že již v době vedení sporu Žalovaný změnil vzhled obalu jím prodávaných plísňových sýrů. A vzhledem k jeho vynaloženým marketingovým nákladům nelze očekávat, že by se k porušování vrátil. Ze stejných důvodů soud nevyhověl ani nárokům z titulu ochrany proti nekalé soutěži.

Žalobci podali odvolání k Vrchnímu soudu v Praze, který se ovšem ztotožnil s názorem Městského soudu v Praze a rozsudkem ze dne 7. června 2011 (č. j. 3 Cmo 65/2010-198) potvrdil, že zdržovací nároky nejsou na místě. Soud upozornil, že zdržovací nárok má směřovat do budoucna a vzhledem k tomu, že Žalovaný již dříve sjednotil vzhled svých produktů, zavedl jednotné označení „PRÉSIDENT“ a pozměnil též barevné provedení obalu, není pravděpodobné, že by se vrátil k užívání původních obalů. Tomu nasvědčovala i reklamní kampaň z počátku roku 2011.

Žalobci podali proti tomuto rozhodnutí dovolání k Nejvyššímu soudu ČR. Žalobci namítali, že v době, kdy podali žalobní návrh, byl výrobek v napadeném obale stále v prodeji a Žalovaný ukončil jeho užívání až v době vedení sporu. Zdržovacím nárokům by tak soud měl vyhovět z preventivních důvodů. Tento argument opírají o rozhodnutí z roku 2007 (sp. zn. 41/11 CmS 41/2000), ve kterém Vrchní soud v Olomouci přiznal žalobci zdržovací nárok z důvodu prevence. Po dovolacím soudu tedy Žalobci žádali, aby objasnil a sjednotil rozhodovací praxi soudů nižší instance a zároveň navrhovali, aby dovolací soud napadený

rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Žalobci v dovolání napadli správnost právního posouzení odvolacího soudu o nezaměnitelnosti obalů.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal v rozsahu uplatněného dovolacího důvodu rozhodnutí odvolacího soudu a dospěl k názoru, že rozhodnutí odvolacího soudu ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrzen, je v posuzované otázce zásadního právního významu správné, a tudíž dovolací důvod nesprávného právního posouzení nebyl v projednávané věci naplněn. Dovolání tedy rozsudkem ze dne 24. dubna 2012 zamítl.<sup>120</sup>

K pojetí zdržovacího nároku se Nejvyšší soud ČR vyjádřil takto: „Zdržovací nárok je nárokem působícím do budoucna. Aby takovému nároku mohlo být vyhověno, je nutné prokázat, že v době vydání rozhodnutí ve věci samé závadné jednání trvá, nebo že důvodně hrozí jeho opakování.“<sup>121</sup>

## 6.2. Právo na informace, „třetí osoba“

Rozhodování tohoto sporu vedlo k nutnosti zabývat se otázkou výkladu pojmu „třetí osoba“ ve smyslu ustanovení zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 28. února 2012 (sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4407/2011) zrušil v rozsahu dovolacího důvodu část výroku rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 20. června 2011 (č. j. 3 Cmo 403/2010-129) a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR je zatím posledním vydaným rozhodnutím ve sporu, jehož podstatu a závěry shrnu v následujícím textu.

Spor mezi německou společností WACOM Europe GmbH (dále jen Žalobce) a českými společnostmi ConQuest entertainment a.s., ConQuest a.s. a UMAX Czech a.s. (dále jen Žalovaní) byl veden z důvodu porušování výlučných práv vlastníka přihlášených ochranných známek Společenství. Vlastníkem, tedy osobou oprávněnou z těchto práv byl Žalobce.

---

<sup>120</sup> Součástí podaného dovolání bylo i napadení výroků o náhradě nákladů. Vzhledem k tomu, že tyto výroky mají povahu usnesení, není proti nim dovolání přípustné. Z tohoto důvodu byla část dovolání směřující proti výročkům o nákladech řízení odmítnuta.

<sup>121</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 4. 2012 (sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4532/2011)



Žalobce ve své žalobě uvedl několik žalobních nároků, kterým bylo rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 10. března 2010 (č. j. 41 Cm 151/2008-86) plně vyhověno. Porušování výlučných práv shledával Žalobce v naplnění skutkové podstaty neoprávněného užívání ochranné známky, které spočívá v tom, že „nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat označení shodné s ochrannou známkou pro výrobky nebo služby, které jsou shodné s těmi, pro které je ochranná známka zapsána“<sup>122</sup>. Žalovaní dodávali, resp. na svých webových stránkách nabízeli a přijímali objednávky týkající se výrobků označených předmětnými ochrannými známkami. Výrobky byly navíc výrobcem určené pro trh v USA. Žalobce se ve zdržovacím nároku domáhal, aby soud každému ze žalovaných uložil povinnost zdržet se nabízení, dovozu, vývozu, skladování, prodeje a uvádění na trh určených výrobků označených uvedenými ochrannými známkami. Dále Žalobce požadoval převod doménového jména wacom.cz ze Žalovaných na Žalobce. Žalobce taktéž žádal o uložení povinnosti Žalovaným poskytnout v písemné formě úplné informace obsahující množství a cenu dovezených, dodaných, odebraných, skladovaných, přijatých nebo objednaných výrobků označených uvedenými ochrannými známkami. Tento požadavek opíral o ustanovení zakotvující právo na informace obsažené v zákoně o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Soud všem jeho žalobním nárokům vyhověl.

Žalovaní podali odvolání a odvolací soud jim zčásti vyhověl. Na základě uplatnění apelačního principu vydal Vrchní soud v Praze dne 20. června 2011 (č. j. 3 Cmo 403/2010-129) rozsudek, ve kterém změnil tu částí výroku Městského soudu v Praze, ve které bylo Žalobci přiznáno právo na informace. Změna spočívala v zamítnutí žalobního nároku. Odůvodnění soud opřel o výklad ustanovení zakotvující právo na informace, ve kterém je stanoveno, že „oprávněná osoba může požadovat vůči třetí osobě, ... informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo.“<sup>123</sup> Soud dovedl, že porušovatel nespadá do kategorie třetích osob.

Žalobce podal dovolání proti té části rozsudku Vrchního soudu v Praze, ve kterém soud změnil rozsudek soudu prvního stupně. Jako dovolací důvod Žalobce uvedl nesprávné právní posouzení, resp. nesprávné vyložení správně aplikovaného právního předpisu. Žalobce uvádí,

---

<sup>122</sup> § 8 odst. 2 a) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

<sup>123</sup> § 3 odst. 1 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

že pojem „třetí osoba“ je nutno vykládat extenzivně, a to v souladu s článkem 8 směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví<sup>124</sup>, která je výchozím podkladem pro práva zakotvená v zákoně o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, tedy včetně práva na informace. Z tohoto důvodu Žalobce navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v napadené části zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu projednání. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 28. února 2012 (sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4407/2011) dal za pravdu Žalobci a dovolacímu nároku plně vyhověl. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že slovní spojení „třetí osoba“ užitý v ustanovení § 3 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví je třeba vykládat ve smyslu uvedené směrnice, tedy „porušovatel nebo každá jiná osoba“.

Obecně je právo na informace institutem, který slouží ke zlepšení vymahatelnosti práv z průmyslového vlastnictví, jehož smyslem je poskytnout žalobci ve sporu dostatek informací k ochraně jeho práv.

### 6.3. Průmyslový vzor Společenství, „silniční směrový sloupek“

Vydání uvedeného rozsudku Soudního dvora Evropské unie<sup>125</sup> bylo reakcí na žádost o rozhodnutí o předběžných otázkách, kterou podal španělský soud v souvislosti se vzniklými nejasnostmi v jím řešeném sporu. V předběžných otázkách soud žádal o výklad nařízení Rady č. 6/2002<sup>126</sup>. Podstatné okolnosti řešeného sporu, soudem položené předběžné otázky a závěry Soudního dvora Evropské unie uvádím v následujícím textu.

Spor vzniklý mezi španělskými společnostmi Celaya Empananza y Galdos Internacional SA (dále též Žalobce) a Proyectos Integrales de Balizamiento (dále též Žalovaný) spočíval

---

<sup>124</sup> „Členské státy zajistí, aby ... mohly soudní orgány nařídit, že informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví, musí poskytnout porušovatel nebo každá jiná osoba.“

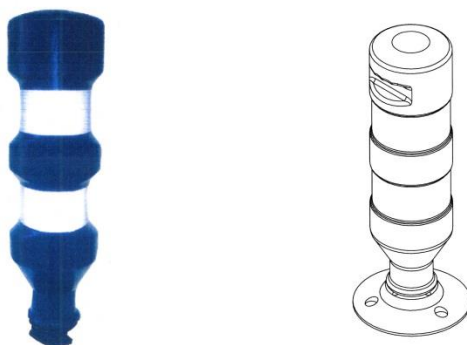
<sup>125</sup> Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (prvního senátu) ze dne 16. února 2012: Celaya Empananza y Galdos Internacional SA proti Proyectos Integrales de Balizamientos SL, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA

<sup>126</sup> Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství

v domnělém porušení výlučných práv<sup>127</sup> majitele průmyslového vzoru Společenství - Žalobce, které bylo spatřováno v neoprávněném užívání tohoto zapsaného vzoru třetí osobou - Žalovaným.

Žalobce je od roku 2005 majitelem zapsaného průmyslového vzoru Společenství pro silniční směrový sloupek. V roce 2007 uvedl Žalovaný na trh výrobek, který dle názoru Žalobce porušoval výlučná práva náležející jeho zapsanému vzoru. Z tohoto důvodu doručil Žalovanému mimosoudní výzvu, ve které ho požádal o ukončení uvádění dotyčného výrobku na trh. Žalovaný výzvě nevyhověl a naopak v roce 2008 podal pro uvedený výrobek přihlášku k zápisu průmyslového vzoru Společenství. Vzhledem k tomu, že dle ustanovení nařízení Rady č. 6/2002<sup>128</sup> neprobíhá námitková fáze řízení a samotný zápis podléhá pouze formálnímu průzkumu, Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (dále též OHIM) přihlášku Žalovaného nezamítl a průmyslový vzor Společenství zapsal.

Obrázek 2: zapsané průmyslové vzory Společenství – silniční směrové sloupky; vlevo č. 000421649-0001 (Žalobcův), vpravo č. 000915426-001 (Žalovaného)



Zdroj: databáze průmyslových vzorů Společenství vedená OHIM, dostupné z: [oami.europa.eu](http://oami.europa.eu)

Žalobce následně podal žalobu pro porušení práv k zapsanému průmyslovému vzoru Společenství. Soud se případem začal zabývat, ovšem z důvodu vzniklých nejasností ve výkladu ustanovení nařízení Rady č. 6/2002 nedošel k jasnému závěru a rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru EU následující dvě předběžné otázky:

---

<sup>127</sup> „Zápis zapsaného (průmyslového) vzoru Společenství poskytuje jeho majiteli výlučné právo jej užívat a zabránit třetí osobě užívat (průmyslový) vzor bez jeho souhlasu.“, Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství, čl 19 odst. 1 věta první

<sup>128</sup> Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství, čl. 47 a násl.

„1) Pokud jde o spor o porušení výlučného práva vyplývajícího ze zápisu vzoru Společenství, vztahuje se právo zabránit třetí osobě užívat tento vzor, které je stanoveno v čl. 19 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství, na všechny třetí osoby užívající jiný vzor, který na informovaného uživatele nepůsobí odlišným celkovým dojmem, nebo se naopak nevztahuje na třetí osobu, která užívá svůj později zapsaný vzor Společenství, dokud nebude tento vzor prohlášen neplatným?

2) Je odpověď na výše uvedenou otázku nezávislá na záměru dané třetí osoby nebo se může lišit podle jejího jednání, konkrétně podle toho, zda tato třetí osoba podala přihlášku k zápisu pozdějšího vzoru Společenství a nechala provést tento zápis až poté, co ji majitel staršího vzoru Společenství mimosoudní cestou požádal, aby přestala uvádět na trh výrobek porušující práva, která vyplývají z uvedeného staršího vzoru? “<sup>129</sup>

Soud se k položení předběžných otázek uchýlil z důvodu, že v projednávaném sporu vznikla kolize dvou v zásadě rovnocenných práv – výlučného práva Žalobce z jeho zapsaného vzoru a výlučného práva Žalovaného z jeho zapsaného vzoru. Soud nedokázal jednoznačně vyložit procesní ustanovení dotyčného nařízení a nevěděl, v jakém pořadí má být ve vzniklém sporu postupováno. Nedokázal určit, zda je třeba, aby Žalobce nejprve podal u OHIM návrh na prohlášení neplatnosti<sup>130</sup> zapsaného vzoru Žalovaného a teprve po prohlášení neplatnosti podal u soudu žalobu pro porušení práv k průmyslovému vzoru Společenství<sup>131</sup>, nebo zda je možné podat tuto žalobu bez předchozího prohlášení neplatnosti. Odpověď na tuto otázku je závislá na výkladu pojmu „třetí osoba“ užitého v ustanovení čl. 19 odst. 1 daného nařízení.

Vzhledem k tomu, že položené předběžné otázky byly jedny z prvních, ve kterých byl Soudní dvůr EU žádán o výklad nařízení Rady č. 6/2002, bylo třeba věnovat jim dostatečnou pozornost a přinést srozumitelný jednotící výklad použitelný nejen pro uvedený spor, ale i pro případné spory následující.

---

<sup>129</sup> Žádost Soudního dvora Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de lo Mercantil n o 1 de Alicante (Španělsko) dne 11. října 2010: Celaya Emparanza y Galdos Internacional S.A. v. Proyectos Integrales de Balizamientos S.Lze, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA

<sup>130</sup> Dle ustanovení článku 52 nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství

<sup>131</sup> Dle ustanovení článku 81 a) nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství

S odkazem na uplatnění zásady přednosti a na již uvedený, téměř automatický postup při zápisu průmyslového vzoru Společenství došel Soudní dvůr EU k závěru, že při výkladu čl. 19 odst. 1 je třeba za třetí osobu považovat „jakoukoliv třetí osobu, která užívá (průmyslový) vzor, jenž na informovaného uživatele nepůsobí odlišným celkovým dojmem, včetně třetí osoby, která je majitelem (průmyslového) vzoru Společenství zapsaného později.“<sup>132</sup> Svých výlučných práv se tedy majitel dříve zapsaného průmyslového vzoru Společenství může na majiteli později zapsaného průmyslového vzoru Společenství domáhat bez nutnosti předchozího prohlášení neplatnosti.

Ohledně druhé předběžné otázky se Soudní dvůr EU vyjádřil tak, že úmysl či jednání třetí osoby není pro danou situaci relevantní. Soudní dvůr EU vycházel ze stanoviska generálního advokáta<sup>133</sup>, který opodstatnění této odpovědi shledává v 18. a 24. bodu odůvodnění nařízení Rady č. 6/2002<sup>134</sup>, ze kterých jednoznačně vyplývá, že cílem nařízení je vytvořit co nejjednodušší, nejpřímější a nejúčinnější systém zápisu a ochrany průmyslových vzorů Společenství.

---

<sup>132</sup> Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (prvního senátu) ze dne 16. února 2012: Celaya Empananza y Galdos Internacional SA proti Proteyctos Integrales de Balizamientos SL, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA, 1. bod rozhodnutí

<sup>133</sup> Stanovisko generálního advokáta Paola Mengozziho přednesené dne 8. listopadu 2011: Celaya Empananza y Galdos Internacional SA proti Proteyctos Integrales de Balizamientos SL, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA

<sup>134</sup> „...systém registrace by se zásadně neměl opírat o skutečnou kontrolu dodržení požadavků na ochranu před vlastním zápisem, čímž by kladl na přihlašovatele minimální registrační a procedurální nároky;“ 18. bod odůvodnění; „základním cílem tohoto nařízení je, aby postup nabývání zapsaného (průmyslového) vzoru Společenství přinášel uživateli minimální náklady a obtíže,...“ 24. bod odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství

## Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala tematikou průmyslového vlastnictví v právním prostředí České republiky. Odvětví průmyslových práv je jedním z mladších, zato velmi dynamických právních oborů.

Těsný vztah s průmyslem vychází ze samotné podstaty průmyslových práv. Jedná se o práva, která za splnění zákonných podmínek náleží vlastníkovvi či majiteli průmyslově využitelných nehmotných statků. Tendence vývoje je v dnešní době taková, že v absolutním měřítku množství nehmotných statků čím dál více převažuje nad množstvím hmotných statků. Nehmotnost statků způsobuje, že je není možné reálně omezit či zničit. Jediné, čím lze nepřímo regulovat jejich množství, je míra poskytované ochrany. Čím vyšší ochrana, tím vyšší motivace tvůrců pro jejich produkci. Pozitivní dopady na ekonomiku jsou poté prokazatelné.

Vzhledem k tomu, že se stupeň průmyslové vyspělosti společnosti dostává každým rokem na vyšší a vyšší úroveň, začal se v posledních desetiletích zájem o tento právní obor a nároky kladené na kvalitní zpracování příslušných právních předpisů výrazně zvyšovat. Z tohoto jsem při zpracování diplomové práce vycházela a svou pozornost jsem zaměřila nejen na zmapování zaběhnuté fungující úpravy, ale též na nově přijímané právní předpisy, u kterých jsem se pokusila o vystižení jejich podstaty a zachycení dopadů, které je možné po jejich zavedení do praxe očekávat.

Ve své diplomové práci jsem nejprve definovala některé důležité pojmy a dále rozpracovala systematiku členění jednotlivých předmětů a k nim náležejících forem ochrany práv z průmyslového vlastnictví.

Podrobněji jsem se zabývala některými instituty právní ochrany, které zavedla Evropská unie s platností pro území všech svých členských států. Jedná se například o průmyslový vzor Společenství či ochrannou známku Společenství. Zvýšenou pozornost jsem věnovala tzv. evropskému patentu s jednotným účinkem, jehož existence se předpokládá již téměř 40 let, ovšem k reálnému zavedení došlo až v roce 2012 s účinností od 1. ledna 2014.

Dále jsem provedla výklad k zákonu č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a směrnici EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, která byla jedním z impulzů pro jeho vydání. Ačkoliv je dle mého názoru zákon zdařilým výsledkem implementace cílů stanovených ve směrnici, je třeba jej vždy vykládat s ohledem na původní text směrnice. Důkazem toho je např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. / č. j.: 23 Cdo 4407/2011, jehož podrobný rozbor jsem provedla v poslední kapitole.

Z uvedeného je zřejmé, že cíle, které jsem si stanovila v úvodu diplomové práce, se mi podařilo v celém rozsahu splnit. Na druhou stranu se v některých kapitolách ukázaly příležitosti pro podrobnější rozpracování dané tematiky, které by ovšem vyžadovalo větší prostor. Zajímavé by zajisté bylo zabývat se např. úvahou o kompletním sjednocení právní úpravy vymáhání práv z průmyslového vlastnictví jediným nadnárodním právním předpisem.

Domnívám se, že v blízké budoucnosti bude třeba, aby zákonodárci oboru průmyslových práv věnovali ještě větší pozornost než doposud, neboť množství předmětů průmyslového vlastnictví přibývá, a to jak v absolutním, tak relativním měřítku. Dospěla jsem k závěru, že je velmi žádoucí, aby systém právních předpisů upravující tuto problematiku byl co nejlépe propracovaný a pokud možno nadnárodně komplexní. Následky nesprávné či neúplné úpravy totiž mohou způsobit újmu na národní i mezinárodní úrovni a stejně jako je množství nehmotných statků neomezené, mohou též vzniklé újmy nabývat ve své podstatě neomezených rozměrů.

# Resume

This diploma thesis dicruses the field of industrial property rights and the legal actions for its enforcement. The industral property framework is not subject to one single legislation, but is spread among many particular laws. The purpose of this thesis is to offer one unified overview of the property rights legal systems within Czech legislation and EU legislation.

In the first chapter, some of the basic terms such as - Intellectual Property, Intangible Assets, Industrial Property Rights, etc. - are defined, including their mutual interations.

The second chapter presents particular subjects of property rights and measuares of their protection (Patent, Design, Trade Mark, etc.)

The third chapter focuses on analysis of certain regulations, which the EU issues with the purpose of unite the legal framework of industrial property rights.

The fourth chapter follows in the similar direction - it presents the Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council on the enforcement of intellectual property. The chapter continues with evaluation of the goals set in this directive through implementation into Czech legal system.

The fifth chapter presents some examples from industrial property rights systems in some African and Asian countries.

The sixth chapter presents analysis of selected judgments of the Supreme Court of the Czech Republic and of the Court of Justice of the European Union, that are by theme directly related to this diploma theses.



# Seznam použitých zdrojů

## Literatura:

- [1] Bělohávek, A. J. (a kol.): Nový Občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 830 s.; ISBN 978-80-7380-413-8
- [2] Boháček, M.; Jakl, L.: Právo duševního vlastnictví; Praha 2002; Oeconomica; 1. vydání; 324 s.; ISBN 80-245-0463-4
- [3] Dobřichovský, T.: Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO; Praha 2004; Linde Praha a.s.; 225 s.; ISBN 80-7201-467-6
- [4] Effenberger, K.: Přehled patentových systémů ve světě; Praha 1997; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 264 s.; ISBN 80-85100-60-6
- [5] Hák, J.: Úvod ke studiu patentového práva; Plzeň 2012; Aleš Čeněk; 113 s.; ISBN 978-80-7380-363-6
- [6] Horáček, R.; Čada, K.; Hajn, P.: Práva k průmyslovému vlastnictví; Praha 2005; C.H.Beck; 1. vydání; 424 s.; ISBN 80-7179-879-7
- [7] Horáček, R. a kol.: Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví: komentář; Praha 2008; C.H.Beck; 2., podstatně doplněné vydání; 543 s.; ISBN 978-80-7400-058-4
- [8] Jakl, L. (ed.): Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví; Praha 2012; Metropolitan University Prague Press; 1. vydání; ISBN 978-80-86855-87-5
- [9] Jakl, L.; Přádná, Z.: Mimoevropské systémy právní ochrany průmyslového vlastnictví; Praha 2009; Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.; druhé aktualizované vydání; 202 s.; ISBN 978-80-86855-47-9

- [10] Jakl, L.: Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů; Praha 2010; Metropolitní Univerzita Praha, o.p.s.; 1. vydání; 279 s.; ISBN 978-80-86855-56-1
- [11] Jakl, L.: Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice; Praha 2003; Úřad průmyslového vlastnictví; 2. doplněné a přepracované vydání; 228 s.; 163 s.; ISBN 80-7282-033-8
- [12] Jenerál, E.: Eurasijský patentový systém; Praha 1998; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 128 s.; ISBN 80-85100-79-9
- [13] Knap, K.: Práva k nehmotným statkům; Praha 1994; Codex; 1. vydání; 248 s.; ISBN 80-901185-3-4
- [14] Kříž, J. a kol.: Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových; Praha 2010; Univerzita Karlova v Praze; 1. vydání; 92 s.; ISBN 978-80-87146-41-5
- [15] Malý, J.: Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy; Praha 2007; C.H.Beck; 1. vydání; 182 s.; ISBN 978-80-7179-464-6
- [16] Pospíšil, M.; Hák, J.; Remišová, J.: Práva z průmyslového vlastnictví; Praha 2007; Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.; 1. vydání; 235 s.; ISBN 978-80-86775-17-3
- [17] Schneiderová, E.; Kučerová, V.: PCT - systém mezinárodní ochrany vynálezů; Praha 2006; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 202 s.; ISBN 80-7282-054-0
- [18] Slováková, Z.: Průmyslové vlastnictví; Praha 2003; Orac; 1. vydání; 150 s.; ISBN 80-86199-63-0
- [19] Suchý, V. (ed.): Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití; Praha 2010; Technologické centrum AV ČR; 1. vydání; 190 s. ISBN 978-80-86794-32-7
- [20] Týč, V.: Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě; Praha 1997; Linde Praha a.s.; 166 s.; ISBN 80-7201-102-2
- [21] Duševní vlastnictví jako zdroj kvalitativního rozvoje; Praha 2004; Úřad průmyslového vlastnictví; 1. vydání; 138 s.; ISBN 80-7282-031-1

- [22] Mezinárodní smlouvy na ochranu průmyslového vlastnictví; Praha 2011; Úřad průmyslového vlastnictví; 3. upravené a doplněné vydání; 493 s.; ISBN 978-80-7282-065-8
- [23] Společný prováděcí řád k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek a k protokolu k této dohodě; Praha 2009; Úřad průmyslového vlastnictví; 5. upravené vydání; 81 s.; ISBN 978-80-7282-082-5

Články, prezentace, publikace:

- [24] Mališ, P.: „Ochranná známka Společenství - výhodná ochrana označení v celé EU“; 2009; dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/ochranna-znamka-spolecenstvi-vyhodna-ochrana-oznaceni-v-cele-eu>
- [25] Němec, R.; Čech, O.: „Boj proti padělanému zboží v soudní a správní praxi“; 2007; dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-22464570-boj-proti-padelanemu-zbozi-v-soudni-a-spravni-praxi>
- [26] Samková, K.: „Vymáhání práv z průmyslového vlastnictví“; 2008; dostupné z: <http://www.lawyers.cz/czech/autorske-clanky/vymahani-prav-z-prumysloveho-vlastnictvi.html>
- [27] Trojan, O.: „Vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví“; 2006; dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/vymahani-prav-k-prumyslovemu-vlastnictvi-41798.html>

Právní předpisy:

- [28] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- [29] Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- [30] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- [31] Zákon č. 315/1991 Sb., obchodní zákoník
- [32] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

- [33] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- [34] Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů
- [35] Zákon č. 216/2006 Sb., kterým se mění autorský zákon
- [36] Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví
- [37] Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví
- [38] Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- [39] Zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů
- [40] Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení
- [41] Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech
- [42] Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů
- [43] Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků
- [44] Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin
- [45] Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách
- [46] Směrnice EP a Rady č. 98/71/ES o právní ochraně průmyslových vzorů;
- [47] Směrnice EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví
- [48] Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství
- [49] Nařízení Rady (ES) č. 40/94 o ochranné známce Společenství
- [50] Nařízení EP a Rady 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany

- [51] Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo
- [52] Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu
- [53] Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství
- [54] Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství
- [55] Rozhodnutí Rady č. 2011/167/EU, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany
- [56] Prohlášení Komise 2005/295/ES týkající se článku 2 směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví

Mezinárodní smlouvy:

- [57] Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví
- [58] Úmluva o udělování evropských patentů
- [59] Smlouva o patentové spolupráci
- [60] Úmluva o evropském patentu pro společný trh
- [61] Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů
- [62] Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví
- [63] Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)
- [64] Dohoda o jednotném patentovém soudu

Judikatura:

- [65] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. února 2012, sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4407/2011; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA

- [66] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2012, sp. zn./č. j.: 23 Cdo 4532/2011, dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA
- [67] Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1964: Flaminio Costa v. E.N.E.L., Věc C-6/64; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA
- [68] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (prvního senátu) ze dne 16. února 2012: Celaya Emparanza y Galdos Internacional SA proti Proteyctos Integrales de Balizamientos SL, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA
- [69] Stanovisko generálního advokáta Paola Mengozziho přednesené dne 8. listopadu 2011: Celaya Emparanza y Galdos Internacional SA proti Proteyctos Integrales de Balizamientos SL, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA
- [70] Žádost Soudního dvora Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de lo Mercantil n o 1 de Alicante (Španělsko) dne 11. října 2010: Celaya Emparanza y Galdos Internacional S.A. v. Proyectos Integrales de Balizamientos S.Lze, Věc C-488/10; dostupné z evropského právního informačního systému CODEXIS ACADEMIA

Internetové zdroje:

[www.upv.cz](http://www.upv.cz)

[www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

[www.european-council.europa.eu](http://www.european-council.europa.eu)

[www.technickytydenik.cz](http://www.technickytydenik.cz)

[www.vynalez-patent.cz](http://www.vynalez-patent.cz)

[www.china-iprhelpdesk.eu](http://www.china-iprhelpdesk.eu)

[www.iprhelpdesk.eu](http://www.iprhelpdesk.eu)

[www.innovaccess.eu](http://www.innovaccess.eu)

[europa.eu/index\\_cs.htm](http://europa.eu/index_cs.htm)

[oami.europa.eu](http://oami.europa.eu)

## Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka 1: Systematika duševního vlastnictví.....	7
Tabulka 2: Přehled právních předpisů EU dotýkajících se oblasti průmyslového vlastnictví..	32
Graf 1: Vývoj relativní hodnoty hmotných a nehmotných statků v podnicích.....	9
Obrázek 1: zapsaná ochranná známka č. 273119, ochranná známka č. 295946 a ochranná známka č. 295185, jejímiž vlastníky je společnost BONGRAIN S.A. (jeden z Žalobců) .....	54
Obrázek 2: zapsané průmyslové vzory Společenství – silniční směrové sloupky; vlevo č. 000421649-0001 (Žalobcův), vpravo č. 000915426-001 (Žalovaného).....	58